

Program usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa

Opracowany przez Zespół

**WGS84 Polska Sp. z o.o.
ul. Białostocka 22 lok. 30
03-741 Warszawa**

www.wgs84.pl

Spis treści

1. Wstęp	3
1.1. Cel i zadania <i>Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa</i>	4
1.2. Zgodność <i>Programu</i> z krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi i gminnymi dokumentami programowymi	5
1.3. Azbest i jego właściwości	10
1.4. Szkodliwy wpływ azbestu na zdrowie człowieka	12
2. Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest	13
3. Inwentaryzacja wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Szprotawa	20
3.1. Ogólna charakterystyka Gminy Szprotawa	20
3.2. Metodyka przeprowadzenia inwentaryzacji	23
3.3. Analiza wyników inwentaryzacji wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Szprotawa	25
3.3.1. Płyty azbestowo-cementowe stanowiące pokrycia dachowe obiektów budowlanych	25
3.3.2. Rury i złącza azbestowo-cementowe do pozostawienia w ziemi	26
3.3.3. Płyty azbestowo-cementowe w elewacjach budynków	26
3.3.4. Drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest	27
3.3.5. Podsumowanie ilości wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Szprotawa	27
3.4. Rozmieszczenie przestrzenne płyt azbestowo-cementowych	27
3.5. Stan techniczny wyrobów zawierających azbest	43
3.6. Struktura własności wyrobów azbestowych	45
3.7. Obiekty użyteczności publicznej	45
4. Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest	46
4.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców	46
4.2. Działania informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców Gminy	47
4.3. Procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest	48
4.4. Usuwanie wyrobów zawierających azbest	48
4.5. Unieszkodliwianie odpadów azbestowych	49
5. Harmonogram realizacji <i>Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa</i>	49
6. Koszty realizacji <i>Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa</i>	51
7. Źródła finansowania realizacji <i>Programu</i>	55
7.1. Alokacja środków finansowych z budżetu Gminy	56
7.2. Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu	56
7.2.1. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze	56
7.2.2. Instrumenty oferowane przez BOŚ we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze	57
7.2.3. Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.	59
7.2.4. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	60
8. Monitoring procesu realizacji <i>Programu</i>	63
9. Podsumowanie	65
10. Bibliografia	67
11. Spis załączników, tabel, wykresów i map	69

1. Wstęp

Opracowanie niniejszego dokumentu związane jest z realizacją zapisów zawartych w *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*. Na poziomie lokalnym zadania wynikające z *Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* powinny być realizowane przez samorząd gminny, do zadań którego w szczególności należy przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Przygotowanie *Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa* poprzedzone zostało wykonaniem inwentaryzacji pokryć dachowych i okładzin elewacyjnych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych, a także innych wyrobów azbestowych. Wyniki inwentaryzacji zostały zebrane w bazie danych. Zgromadzone dane umożliwiły przygotowanie mapy rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest wraz z analizą stanu płyt azbestowo-cementowych (stopnia pilności usunięcia azbestu ocenionego wizualnie).

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji oszacowano koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych z terenu Gminy Szprotawa oraz wskazano potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć, polegających na usuwaniu i unieszkodliwianiu wyrobów azbestowych. Zaproponowano także wskaźniki monitorowania realizacji *Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa*.

Program usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa (zwany także w dalszej części dokumentu *Programem*) składa się z dziewięciu rozdziałów:

- 1 **Wstęp**, w którym omówione zostały cele i zadania *Programu*, dokonano analizy zgodności *Programu* z dokumentami wyższego rzędu, wskazano właściwości azbestu i jego szkodliwego wpływu na zdrowie człowieka.
- 2 **Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest**, w którym opisany został stan prawny w zakresie użytkowania, usuwania i składowania wyrobów zawierających azbest.
- 3 **Inwentaryzacja wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Szprotawa**, gdzie scharakteryzowano Gminę Szprotawa, opisano metodykę wykonania inwentaryzacji, oszacowano ilość wyrobów zawierających azbest, przygotowano analizy wyników w podziale na rodzaje wyrobów azbestowo-cementowych, stopień pilności usunięcia azbestu i przestrzenne rozmieszczenie

obiektów budowlanych, w których wykorzystano płyty azbestowo-cementowe.

- 4 **Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest**, w którym omówiono planowane działania informacyjne, procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest, określono listę firm, uprawnionych do usuwania azbestu z terenu Gminy Szprotawa oraz przedstawiono informacje o składowiskach, przyjmujących odpady azbestowe.
- 5 **Harmonogram realizacji Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa w latach 2011-2032.**
- 6 **Koszty realizacji Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa**, w którym oszacowano całkowite koszty usunięcia wyrobów azbestowo-cementowych z terenu Gminy.
- 7 **Źródła finansowania realizacji Programu**, w którym wskazano potencjalne źródła finansowania bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest.
- 8 **Monitoring procesu realizacji Programu**, w którym zaproponowano wskaźniki oceny wdrażania Programu.
- 9 **Podsumowanie.**

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie umowy z dnia 17 lutego 2011 r. zawartej pomiędzy Gminą Szprotawa i WGS84 Polska Sp. z o.o.

1.1. Cel i zadania Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa

Celem opracowania Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa jest zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy do końca 2032 roku. Realizacji tego celu służą następujące zagadnienia:

1. identyfikacja skali zjawiska poprzez określenie ilości i rodzaju wyrobów azbestowych, jakie występują na terenie Gminy Szprotawa,
2. przedstawienie aspektów prawnych użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,

3. opracowanie harmonogramu usuwania wyrobów azbestowych,
4. określenie możliwych źródeł finansowania prac związanych z sukcesywnym usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa,
5. określenie listy firm uprawnionych do usuwania wyrobów azbestowych z terenu Gminy Szprotawa,
6. przygotowanie listy składowisk odpadów niebezpiecznych, przyjmujących odpady zawierające azbest.

Niniejszy *Program* zakłada realizację zadań inwestycyjnych, zmierzających do oczyszczenia terenów Gminy Szprotawa z wyrobów zawierających azbest oraz pozainwestycyjnych, polegających na:

- a) organizacji kampanii informacyjnych o szkodliwości azbestu oraz bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- b) wdrożeniu monitoringu realizacji *Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa*,
- c) podjęciu działań w kierunku pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych dla wsparcia usuwania wyrobów zawierających azbest i ich unieszkodliwiania,
- d) okresowej weryfikacji i aktualizacji *Programu*.

1.2. Zgodność *Programu* z krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi i gminnymi dokumentami programowymi

Zapisy *Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa* są zgodne z kierunkami wyznaczonymi w:

1. Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
2. Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Województwa Lubuskiego,
3. Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubuskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2020,
4. Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Powiatu Żagańskiego na lata 2010-2032,
5. Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żagańskiego na lata 2009-2018,
6. Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Szprotawa na lata 2004-2011.

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 został przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą nr 122/2009 z dnia 14 lipca 2009 roku

(zmienionej uchwałą nr 39/2010 z 15 marca 2010 r.). Określone zostały następujące cele:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Cele te osiągnęte będą przez realizację wzajemnie uzupełniających się zadań, na trzech poziomach (centralnym, wojewódzkim i lokalnym: powiatowym i gminnym), finansowanych ze środków prywatnych i publicznych, w tym ze środków budżetowych pozostających w dyspozycji Ministra Gospodarki. Określono zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu do 2032 r. i pogrupowano je w pięciu blokach tematycznych:

1. zadania legislacyjne,
2. działania edukacyjno-informacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej,
3. zadania w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, z obiektów użyteczności publicznej, terenów byłych producentów wyrobów azbestowych, oczyszczania terenów nieruchomości, budowy składowisk oraz instalacji do unicestwiania włókien azbestowych,
4. monitoring realizacji *Programu* przy pomocy elektronicznego systemu informacji przestrzennej,
5. działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia.

Szacowane jest, że na terenie kraju nadal użytkowane jest ok. 14,5 mln ton wyrobów zawierających azbest. Zaplanowano budowę 56 składowisk odpadów lub kwater przystosowanych do składowania odpadów zawierających azbest.

Jako jedno z najistotniejszych niedociągnięć w dotychczasowej realizacji zadań wskazano zbyt małą ilość gminnych, powiatowych i wojewódzkich programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Województwa Lubuskiego

Zgodnie z *Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Województwa Lubuskiego* na terenie województwa lubuskiego liczbę wyrobów zawierających azbest szacuje się na 14.230.544 m² (156.534 Mg), w tym 3.950.002 m² (43.448 Mg) występujących w budynkach mieszkalnych oraz 10.280.512 m² (113.086 Mg) w budynkach inwentarskich. Ponad 95% wyrobów azbestowych zlokalizowanych jest na terenach wiejskich. Szacuje się również, że na terenie województwa lubuskiego

znajduje się 4.500 Mg wyrobów zawierających azbest na pozostałych obiektach, takich jak obiekty zakładowe oraz ok. 19.000 Mg rur wykonanych z azbestu.

Dla powiatu żagańskiego, zgodnie z ww. *Programem*, szacunki kształtują się odpowiednio na poziomie: 309.757 m² (3.407 Mg) wyrobów zawierających azbest występujących na budynkach mieszkalnych oraz 1.030.067 m² (11.331 Mg) – na budynkach inwentarskich. W nadleśnictwie Szprotawa ilość wyrobów zawierających azbest oszacowano na 8,8 Mg¹.

W *Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Województwa Lubuskiego* przyjęto harmonogram procesu usuwania wyrobów azbestowych z terenu województwa podzielony na 3 podokresy i zakłada się, że w kolejnych okresach w województwie lubuskim będą unieszkodliwione następujące ilości azbestu:

- lata 2007-2012 – 54.787 Mg,
- lata 2013-2022 – 62.614 Mg,
- lata 2023-2032 – 39.133 Mg².

Na terenie województwa znajduje się jedno składowisko przyjmujące odpady zawierające azbest, w Chróściku (gmina Gorzów Wielkopolski), zarządzane przez Regionalny Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., ul. Małyszewska 180, 66-400 Gorzów Wlkp. – Chróścik, o całkowitej pojemności 30.000 m³. W ww. *Programie* szacuje się, że do usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu województwa lubuskiego niezbędne jest zapewnienie dodatkowej, ok. 200.000 m³, pojemności składowisk³.

Jako cel w zakresie gospodarki odpadami zawierającymi azbest wskazano sukcesywne usuwanie azbestu ze środowiska do roku 2032. Mają temu służyć następujące działania:

- przygotowanie powiatowych i gminnych programów usuwania wyrobów zawierających azbest, poprzedzonych rzetelną inwentaryzacją ilości azbestu, występującego w poszczególnych gminach województwa,
- podjęcie działań, mających na celu rozbudowę obecnie istniejących lub budowę nowych składowisk przyjmujących wyroby zawierające azbest,
- przeprowadzenie szerokiej kampanii informacyjnej o odpadach zawierających azbest i sposobach postępowania z nimi w celu ograniczenia ich szkodliwego oddziaływania na środowisko⁴.

¹ Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Województwa Lubuskiego

² Ibidem

³ Ibidem

⁴ Ibidem

Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubuskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2020

Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubuskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2020 została przyjęta uchwałą Nr XLVIII/490/2010 Sejmiku Województwa Lubuskiego w dniu 30 marca 2010 r.

Dane dotyczące wyrobów zawierających azbest w ww. *Aktualizacji* pochodzą z omówionego powyżej *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Województwa Lubuskiego*. W *Aktualizacji* podkreśla się brak dokładnych i rzetelnych danych na temat ilości azbestu w województwie, niską świadomość społeczną w sprawie konieczności usuwania wyrobów zawierających azbest, a także fakt, iż proces usuwania azbestu przebiega zbyt wolno⁵.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Żagańskiego na lata 2010-2032

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Żagańskiego na lata 2010-2032 został przyjęty uchwałą Nr XXXVI/2/2010 Rady Powiatu Żagańskiego w dniu 10 listopada 2010 r.

Według stanu na 31 stycznia 2010 r. w powiecie żagańskim zinwentaryzowano 169.674,19 m² (2.375 Mg) azbestu. Na podstawie zgłoszeń otrzymanych od mieszkańców dokonano częściowej inwentaryzacji odpadów zawierających azbest w gminie Szprotawa, których ilość oszacowano na około 14.352 m². Szacuje się także, że w liczbie tej 13.258 m² stanowią wyroby zawierające azbest będące własnością osób fizycznych, a 1.093 m², stanowiące własność gminy⁶.

W *Programie* przyjęto harmonogram procesu usuwania wyrobów azbestowych z terenu powiatu podzielony na 3 podokresy, obejmujące:

- lata 2009-2015, w których planuje się usunięcie do 20% wyrobów zawierających azbest,
- lata 2016-2023, w których planuje się usunięcie do 30% wyrobów zawierających azbest,
- lata 2024-2032, w których planuje się usunięcie do 50% wyrobów zawierających azbest⁷.

⁵ Aktualizacja Programu Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubuskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2020

⁶ Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Żagańskiego na lata 2010 – 2032

⁷ Ibidem

Na terenie powiatu żagańskiego nie istnieje żadne składowisko odpadów, na którym mogłyby być składowane odpady zawierające azbest.

Nadrzędnym celem działań w zakresie odpadów zawierających azbest dla powiatu żagańskiego jest likwidacja wyrobów azbestowych do 2032 r., a działaniami mającymi doprowadzić do jego realizacji są:

- rzetelna i kompetentna inwentaryzacja azbestu, występującego w poszczególnych gminach powiatu,
- pomoc mieszkańcom w poszukiwaniu źródeł finansowania wymiany pokryć dachowych,
- przeprowadzenie szerokiej kampanii informacyjnej o odpadach zawierających azbest i sposobach postępowania z nimi w celu ograniczenia ich szkodliwego oddziaływania na środowisko⁸.

Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żagańskiego na lata 2009-2018

Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żagańskiego na lata 2009-2018 został przyjęty uchwałą Nr XXXVI/2/2010 Rady Powiatu Żagańskiego w dniu 10 listopada 2010 r.

Dane dotyczące wyrobów zawierających azbest w powiatowym *Planie Gospodarki Odpadami* pochodzą z omówionego powyżej *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Powiatu Żagańskiego na lata 2010-2032*. W *Planie* za najważniejsze problemy w zakresie odpadów zawierających azbest uznaje się zbyt wolno przebiegający proces ich usuwania, a także niską świadomość społeczną, dotyczącą kwestii konieczności usuwania wyrobów zawierających azbest⁹.

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Szprotawa na lata 2004-2011

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Szprotawa na lata 2004-2011 został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Szprotawie nr XXIV/152/04 z dnia 29 czerwca 2004 r.

Niniejszy dokument jest kontynuacją celów postawionych w *Planie gospodarki odpadami dla Powiatu Żagańskiego na lata 2009-2018* jakimi są: przeprowadzenie inwentaryzacji miejsc występowania wyrobów budowlanych zawierających azbest oraz bezpieczne dla zdrowia ludzi usunięcie tych wyrobów i zdeponowanie ich na wyznaczonych składowiskach, w sposób eliminujący ich negatywne oddziaływanie.

⁸ *Ibidem*

⁹ *Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żagańskiego na lata 2009-2018*

1.3. Azbest i jego właściwości

Azbesty są minerałami naturalnie występującymi w przyrodzie, należącymi do dwóch grup: azbestów serpentynowych i azbestów amfibolowych. Do grupy serpentynów należy azbest chryzotylowy (azbest biały), natomiast w grupie azbestów amfibolowych znaczenie mają dwie odmiany: azbest amozytowy (azbest brązowy) i azbest krokidolitowy (azbest niebieski). Wszystkie odmiany azbestu krystalizowały się w postaci cienkich, wydłużonych monokryształów, których długość może niekiedy dochodzić do kilkudziesięciu centymetrów.

Z punktu widzenia chemicznego, azbesty są uwodnionymi krzemianami magnezu. Wzory chemiczne poszczególnych odmian azbestu zostały przedstawione poniżej:

chryzotyl	$Mg_6[(OH)_8Si_4O_{10}]$
krokidolit	$Na_2Fe_3Fe_2[(OH)Si_4O_{11}]_2$
amozyt	$(Fe,Mg)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$
antiofillit	$(Mg,Fe)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$
tremolit	$Ca_2Mg_5[(OH)Si_4O_{11}]_2$
aktynolit	$Ca_2(Mg)[(OH)Si_4O_{11}]_2$

Azbest chryzotylowy krystalizuje się w postaci rurek, a azbesty amfibolowe przyjmują formę grubszych, pręcikowatych kryształów. Włókna azbestu są wiązkami zbudowanymi z dużej liczby (nawet do kilku tysięcy, a niekiedy nawet kilkudziesięciu tysięcy) włókien elementarnych. W tych wiązkach pojedyncze kryształy azbestu są spojone za pomocą węglanu wapniowego.

Największe zastosowanie przemysłowe miał azbest serpentynowy (chryzotylowy), tworzący cienkie żyły w serpentynitach, o giętkich włóknach (do 0,1 μm grubości), odpornych na działanie czynników chemicznych, wysokich temperatur oraz na ścieranie, a także źle przewodzących ciepło i elektryczność. Używany był do wyrobu tkanin ogniotrwałych, okładzin ciernych, szczęk hamulcowych, farb ogniotrwałych, materiałów izolacyjnych oraz niepalnych materiałów budowlanych.

Azbest amfibolowy charakteryzuje się dużą kwasoodpornością. Jest znacznie mniej rozpowszechniony w przyrodzie. Wykorzystywany był w przemyśle chemicznym.

Pomimo, iż występowanie azbestu w przyrodzie jest stosunkowo powszechne, tylko w kilku miejscach na świecie prowadzona była eksploatacja azbestu na skalę przemysłową. Polska nie posiada złóż azbestu nadających się do eksploatacji przemysłowej.

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, biorąc pod uwagę kryterium zawartości azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu:

1. klasa I (wyroby miękkie), których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1.000 kg/m³, zawierające powyżej 20% (do 100% azbestu). Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowane w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu, używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe, materiały i wykładziny cierne.
2. klasa II (wyroby twarde), których gęstość objętościowa jest większa niż 1.000 kg/m³, zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia, np. pęknięcia, ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów oraz rozbijanie w wyniku zrzucania w trakcie prac remontowych¹⁰.

W Polsce wyroby z klasy II były wykorzystane do produkcji płyt azbestowo-cementowych jako materiał budowlany, otrzymywany w wyniku prasowania mieszaniny cementu z włóknami azbestowymi, głównie w postaci płyt płaskich, falistych oraz rur azbestowo-cementowych. Płyty płaskie i faliste wykorzystywane były do krycia dachów, rzadziej do elewacji budynków gospodarczych i mieszkalnych czy przemysłowych. W znacznie mniejszych ilościach produkowane i stosowane były inne wyroby azbestowo-cementowe, tj. rury służące do wykonywania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz przewody kominowe czy zsypy w budynkach wielokondygnacyjnych.

W Polsce na pokrycia dachowe stosowano głównie płyty faliste, w mniejszym stopniu płyty płaskie. Płyty faliste produkowane były głównie w zakładzie ZWAC „Izolacja” w Małkini, a płyty płaskie w Zakładach Wyrobów Azbestowo-Cementowych w Wierzbicy, Szczucinie, Trzemesznie i Ogrodzieńcu.

Produkcja płyt azbestowo-cementowych w Polsce została zakazana *ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest*. W Unii Europejskiej stosowanie azbestu zostało zakazane z dniem 1 stycznia 2005 r.

W rządowym *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* okres trwałości płyt azbestowo-cementowych i innych wyrobów stosowanych w budownictwie określono na co najmniej 30 lat.

¹⁰ „Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2001

1.4. Szkodliwy wpływ azbestu na zdrowie człowieka

Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Szczególną cechą azbestu jest to, że włókna gromadzą się i pozostają w tkance płucnej w ciągu całego życia. Zmiany chorobowe mogą pojawić się po kilku lub nawet kilkudziesięciu latach.

Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i ilości włókien, zatrzymanych w dolnej części układu oddechowego. Wynika to głównie z fizycznych i aerodynamicznych cech włókien. Duże znaczenie ma średnica włókien. Włókna cienkie, o średnicy poniżej 3 mikrometrów, przenoszone są łatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, a włókna grube, o średnicy powyżej 5 mikrometrów, zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Skręcone włókna chryzotylu o dużej średnicy, mają tendencję do zatrzymywania się wyżej, w porównaniu z igłowymi włóknami azbestów amfibolowych, z łatwością przenikających do obwodowych części płuc.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, dostające się z powietrzem do pęcherzyków płucnych, o średnicy mniejszej od 3 mikrometrów. Według danych zawartych w publikacjach Światowej Organizacji Zdrowia, najważniejszą cechą determinującą zdolność włókien do wywołania nowotworów są ich fizyczne wymiary, czyli średnica poniżej 3 mikrometrów oraz długość powyżej 5 mikrometrów. Nie istnieją dowody, że jeden z typów azbestu niesie ze sobą większe ryzyko zachorowań niż inny, więc wszystkie typy azbestu traktowane są jako powodujące takie samo ryzyko raka płuca. Pomimo istnienia normatywów stężenia włókien azbestu w powietrzu, nie można określić dawki progowej pyłu dla rakotwórczego działania azbestu¹¹.

Pomiędzy pierwszym narażeniem a pojawieniem się objawów chorobowych związanych z ekspozycją na azbest najczęściej mija długi okres czasu, co oznacza, że aktualnie wykrywane są skutki zdarzeń, które miały miejsce 20-40 lat temu. Główną patologią zawodową pracowników zakładów przetwarzających azbest jest azbestoza, czyli śródmiąższowe zwłóknienie tkanki płucnej. Włókna azbestowe mogą zalegać w tkance płucnej przez długi okres, a proces zwłóknieniowy może pojawić się po wielu latach od ustania narażenia. Pylica azbestowa może zwiększyć wystąpienie raka płuca i międzybłoniaka opłucnej lub otrzewnej.

Rak płuca jest najbardziej powszechnym nowotworem złośliwym powodowanym

¹¹ „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, pod red. Neonili Szeszeni-Dąbrowskiej, Łódź 2004

przez azbest. Zagrożenie wystąpieniem raka płuca w badanych populacjach zawodowo narażonych na pył azbestu wykazuje duże zróżnicowanie w zależności od typu włókna, technologii przetwórstwa, zawartości włókien respirabilnych w pyłe, średnicy, długości, kształtu włókna, stężenia pyłu, liczby lat pracy w warunkach natężenia i ogólnej dawki pyłu¹². Oba nowotwory, zarówno rak płuca, jak i międzybłoniak opłucnej, rozwijają się gwałtownie i charakteryzują się krótką przeżywalnością.

Nadal istnieje ryzyko narażenia na kontakt z wyrobami zawierającymi azbest w budynkach, urządzeniach i instalacjach poprzez:

- niewłaściwe składowanie odpadów azbestowych,
- użytkowanie wyrobów azbestowych, prowadzące do zanieczyszczenia powietrza pyłem azbestowym np. w wyniku: korozji i mechanicznych uszkodzeń płyt azbestowo-cementowych, ścierania tarcz sprzęgłowych i hamulcowych,
- niewłaściwe usuwanie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest,
- urządzenia grzewcze, wentylacyjne, klimatyzacyjne i izolacje zawierające azbest.

W celu zminimalizowania narażenia na pył azbestowy wprowadzono zakaz produkcji i stosowania wyrobów zawierających azbest, a regulacje prawne określają wymogi dotyczące bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, a także obowiązki pracodawców i pracowników, wykonujących prace polegające na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

2. Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest

Na mocy *ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest* w celu wyeliminowania produkcji, stosowania oraz obrotu wyrobami zawierającymi azbest zakazano wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyrobów zawierających azbest i azbestu, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest.

Definicja azbestu

Zgodnie z *ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest*, azbestem nazywane są następujące włókniste krzemiany:

1. azbest chryzotylowy, nr CAS 12001-29-5,
2. azbest krokidolitowy, nr CAS 12001-28-4,

¹² *Ibidem*

3. azbest amozytowy (gruenerytowy), nr CAS 12172-73-5,
4. azbest antofilitowy, nr CAS 77536-67-5,
5. azbest tremolitowy, nr CAS 77536-68-6,
6. azbest aktynolitowy, nr CAS 77536-66-4.

Azbest jako substancja szczególnie niebezpieczna

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska zabroniono wprowadzania do obrotu lub ponownego wykorzystywania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. Substancją stwarzającą szczególne zagrożenie dla środowiska jest m.in. azbest.

Substancje te powinny być wykorzystywane, przemieszczane i eliminowane przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności, a instalacje lub urządzenia, w których jest lub był wykorzystywany azbest, powinny zostać oczyszczone lub unieszkodliwione. Do instalacji lub urządzeń, co do których istnieje podejrzenie, iż były w nich wykorzystywane substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska, stosuje się wymagania dotyczące postępowania z instalacjami i urządzeniami, w których były lub są wykorzystywane te substancje.

Oznakowanie wyrobów zawierających azbest

Na mocy rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest, instalacje lub urządzenia zawierające azbest oraz użytkowane bez zabezpieczenia drogi i pozostawione w ziemi wyłączone z użytkowania rury azbestowo-cementowe należy oznakować.

W przypadku braku możliwości trwałego umieszczenia oznakowania na instalacji lub urządzeniu zawierającym azbest oznakowanie umieszcza się w widocznym miejscu w każdym pomieszczeniu, w którym taka instalacja lub urządzenie się znajdują, dodając ostrzeżenie „Pomieszczenie zawiera azbest”. Oznakowanie rur azbestowo-cementowych umieszcza się na stałych elementach nadpoziomowych instalacji. Drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest podlegają oznakowaniu na elementach pionowych na całym odcinku drogi, po każdym skrzyżowaniu z inną drogą. Drogi zabezpieczone nie podlegają oznakowaniu po potwierdzeniu braku emisji włókien azbestu z odpadów zawierających azbest wykorzystanych do utwardzenia drogi zabezpieczonej. Wzór oznakowania został zamieszczony w załączniku 1.

Inwentaryzacja wyrobów azbestowych

Obowiązek inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest wynika z art. 162 *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska*. Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest*, wyroby zawierające azbest, instalacje lub urządzenia zawierające azbest, drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest, rury azbestowo-cementowe oraz usunięte wyroby zawierające azbest inwentaryzuje się poprzez sporządzenie spisu z natury.

Wynik inwentaryzacji powinien zostać ujęty w „Informacji o wyrobach zawierających azbest” (załącznik nr 2) i przedkładany corocznie w terminie **do dnia 31 stycznia** właściwemu marszałkowi województwa. Osoba fizyczna niebędąca przedsiębiorcą przedkłada informację odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta. Informacja powinna zostać sporządzona w dwóch egzemplarzach. Jeden egzemplarz przedkłada się w formie pisemnej właściwemu organowi, a drugi egzemplarz powinien być przechowywany przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia następnej informacji.

Informacja o rozmieszczeniu dróg zabezpieczonych oraz dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie *ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest*, ale niezabezpieczonych trwale przed emisją włókien azbestu, na terenie danej gminy oraz o potwierdzeniu braku emisji włókien azbestu z odpadów zawierających azbest wykorzystanych do utwardzenia danej drogi powinna być ogólnie dostępna w urzędzie gminy oraz na stronie internetowej urzędu.

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska*, informację o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska wójt, burmistrz lub prezydent miasta powinien przedkładać marszałkowi województwa do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy (załącznik 4) w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych oraz w formie pisemnej.

Sukcesywne eliminowanie azbestu

Zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska*, azbest podlega sukcesywnej eliminacji. Sposób postępowania z odpadami został określony w *ustawie o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r.* Przepisami *rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest*, wyroby zawierające azbest mogą być wykorzystywane w sposób niestwarzający zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi w terminie do **dnia 31 grudnia 2032 r.**

Pozostałe obowiązki właściciela nieruchomości

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest*, właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, powinien przeprowadzić kontrole stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny stanu tych wyrobów.

Z przeprowadzonej kontroli okresowej powinna zostać sporządzona w dwóch egzemplarzach „Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (załącznik 3).

Obowiązki wykonawcy prac polegających na usuwaniu wyrobów azbestowych

Obowiązki wykonawcy prac polegających na usuwaniu wyrobów azbestowych wynikają z:

1. *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach* w zakresie uzyskiwania odpowiednich decyzji administracyjnych oraz transportu i gospodarki odpadami zawierającymi azbest,
2. *rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.*

Wytwórca odpadów, który prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, konserwacji i napraw, a także przetwarzania odpadów zawierających azbest w urządzeniach przewoźnych, jest

obowiązany do uzyskania decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami. Natomiast wytwórca odpadów, który jednocześnie prowadzi działalność w zakresie rozbiórki i remontów obiektów, w wyniku której powstają odpady zawierające azbest i który przetwarza te odpady w urządzeniach przewoźnych, jest obowiązany do uzyskania jednej decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami, obejmującej odpady powstające w wyniku rozbiórki i remontów oraz odpady powstałe w wyniku eksploatacji urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest.

Wykonawca prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, zobowiązany jest ponadto do przeszkolenia przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników, osób kierujących lub nadzorujących prace w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczeniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania, posiadania niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego oraz opracowania przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:

- a) identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
- b) informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
- c) zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu,
- d) ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza.

W celu zapewnienia warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania, wykonawca prac obowiązany jest do:

1. izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska,
2. ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m, przy zastosowaniu osłon zabezpieczających przed przenikaniem azbestu do środowiska,
3. umieszczenia w strefie prac w widocznym miejscu tablic informacyjnych o następującej treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem”; w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit treść tablic informacyjnych powinna być następująca: „Uwaga! Zagrożenie azbestem – krokidolitem”,
4. zastosowania odpowiednich środków technicznych ograniczających do minimum emisję azbestu do środowiska,
5. zastosowania w obiekcie, gdzie prowadzone są prace, odpowiednich zabezpieczeń przed pyleniem i narażeniem na azbest, w tym uszczelnienia otworów okiennych i drzwiowych, a także innych zabezpieczeń przewidzianych

- w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
6. codziennego usuwania pozostałości pyłu azbestowego ze strefy prac przy zastosowaniu podciśnieniowego sprzętu odkurzającego lub metodą czyszczenia na mokro,
 7. izolowania pomieszczeń, w których zostały przekroczone dopuszczalne wartości stężeń pyłu azbestowego dla obszaru prac, w szczególności izolowania pomieszczeń w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit,
 8. stosowania zespołu szczelnych pomieszczeń, w których następuje oczyszczenie pracowników z azbestu, przy usuwaniu pyłu azbestowego przekraczającego dopuszczalne wartości stężeń,
 9. zapoznania pracowników bezpośrednio zatrudnionych przy pracach z wyrobami zawierającymi azbest lub ich przedstawicieli z planem prac, a w szczególności z wymogami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie wykonywania prac.

Prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest powinny być prowadzone w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska. Po wykonaniu prac, wykonawca ma obowiązek złożenia właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych. Oświadczenie to powinno być przechowywane przez okres co najmniej 5 lat.

Odpady zawierające azbest

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, azbest został zaliczony do kategorii odpadów niebezpiecznych (C25). Odpady azbestowe zostały umieszczone w następujących grupach zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów:

- 06 07 01* Odpady azbestowe z elektrolizy
- 06 13 04* Odpady z przetwarzania azbestu
- 10 11 81* Odpady zawierające azbest
- 10 13 09* Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych
- 15 01 11* Opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi
- 16 01 11* Okładziny hamulcowe zawierające azbest
- 16 02 12* Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest

17 06 01* Materiały izolacyjne zawierające azbest

17 06 05* Materiały konstrukcyjne zawierające azbest

Transport wyrobów i odpadów zawierających azbest

Do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest stosuje się przepisy o przewozie towarów niebezpiecznych. Zgodnie z *ustawą z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych*, do materiałów niebezpiecznych stosowane są przepisy umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r.

Jednolity tekst umowy ADR został ogłoszony w *oświadczeniu rządowym z dnia 23 marca 2007 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r.* W klasie 9, obejmującej materiały i przedmioty, które podczas przewozu stwarzają zagrożenie inne niż materiały objęte tytułami pozostałych klas, wymieniono materiały, które wdychane w postaci drobnego pyłu mogą zagrażać zdrowiu. W grupie 2.2.9.1.4 umieszczono materiały, które wdychane w postaci drobnego pyłu mogą zagrażać zdrowiu, obejmują azbest i zawierające go mieszaniny.

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest*, wyroby i odpady zawierające azbest powinny zostać odpowiednio oznakowane, a transport wyrobów i odpadów zawierających azbest, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska. Przed załadowaniem przygotowanych odpadów zawierających azbest środek transportu powinien być oczyszczony z elementów umożliwiających uszkodzenie opakowań w trakcie transportu. Ładunek odpadów zawierających azbest powinien być tak umocowany, aby w trakcie transportu nie był narażony na wstrząsy, przewracanie lub wypadnięcie z pojazdu.

Ewidencja odpadów niebezpiecznych

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów*, ewidencja odpadów azbestowych powinna obejmować następujące dokumenty:

1. karty ewidencji odpadu (załącznik 5),
2. karty przekazania odpadu (załącznik 6).

Składowanie odpadów zawierających azbest

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, usuwane odpady zawierające azbest powinny być składowane na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne albo na podziemnych składowiskach odpadów niebezpiecznych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 26 lutego 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów, składowiska odpadów niebezpiecznych lub wydzielone części na terenie składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów niebezpiecznych pochodzących z budowy, remontu i rozbiórki obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, wymienionych w katalogu odpadów, oznaczonych kodami: 17 06 01* materiały izolacyjne zawierające azbest lub 17 06 05* materiały konstrukcyjne zawierające azbest buduje się w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się. Odpady składowane są w opakowaniu, w którym zostały dostarczone na składowisko odpadów. Każdorazowo po umieszczeniu odpadów na składowisku odpadów ich powierzchnię zabezpiecza się przed emisją pyłów przez przykrycie izolacją syntetyczną lub warstwą ziemi. Na składowisku odpadów lub kwaterze nie prowadzi się robót mogących powodować uwolnienie włókien. Składowanie odpadów należy zakończyć na poziomie 2 m poniżej poziomu terenu otoczenia, a następnie składowisko odpadów wypełnia się ziemią do poziomu terenu.

3. Inwentaryzacja wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Szprotawa

3.1. Ogólna charakterystyka Gminy Szprotawa

Gmina miejsko-wiejska Szprotawa położona jest w południowej części powiatu żagańskiego i zajmuje powierzchnię 232,31 km². Gmina położona jest na pograniczu dwóch makroregionów – Niziny Śląsko-Łużyckiej oraz Wału Trzebnickiego¹³.

Gmina sąsiaduje z gminami: Bolesławiec i Osiecznica od strony południowej,

¹³ Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Szprotawa na lata 2004-2011

gminami: Żagań, Małomice, Brzeźnica od strony zachodniej, gminami: Kożuchów, Nowe Miasteczko od strony północnej oraz gminami Gromadka, Przemków i Niegosławice od strony wschodniej¹⁴. W skład Gminy wchodzi 16 sołectw: Borowina, Długie, Dziećmiarowice, Dzikowice, Henryków, Kartowice, Nowa Kopernia, Pasterzowice, Siecieborzyce, Witków, Leszno Dolne, Leszno Górne, Sieraków, Cieciszów, Wiechlice i Bobrowice¹⁵.

Gminę zamieszkuje 21.705 osób, w tym 10.483 mężczyzn i 11.222 kobiety, a gęstość zaludnienia wynosi 93 os/km² (GUS, 31 grudnia 2010 r.). W mieście Szprotawa mieszka 12.493 ogółu mieszkańców gminy, w tym 5.989 mężczyzn i 6.504 kobiety¹⁶.

Według danych na koniec 2010 r. w gminie działały 2.034 podmioty gospodarcze, w tym 98 w sektorze publicznym, a 1.936 w prywatnym. 1.507 podmiotów, co stanowi 74% ogółu, to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W gminie ponadto działa 71 spółek handlowych, 15 spółdzielni (GUS, 31 grudnia 2010 r.)¹⁷. W mieście Szprotawa na koniec 2010 r. działało 1.431 podmiotów gospodarczych, co stanowi 73% wszystkich podmiotów w gminie Szprotawa, w tym 87 w sektorze publicznym i 1.344 podmioty w sektorze prywatnym. W mieście Szprotawa 1.045 osób fizycznych prowadzi działalność gospodarczą. Na terenie miasta działa również 47 spółek, 12 spółek z udziałem kapitału zagranicznego oraz 7 spółdzielni¹⁸.

W gminie, we wszystkich sołeckich miejscowościach działają świetlice wiejskie. Ponadto w Szprotawie znajduje się biblioteka miejska, posiadająca swoje filie w Lesznie Górnym, Długiem, Dzikowicach i Siecieborzycach. Ich działalność polega przede wszystkim na upowszechnianiu czytelnictwa, ale także organizacji zajęć dla dzieci i młodzieży. W Szprotawie działa również Miejski Dom Kultury, w którym organizowane są liczne warsztaty, spotkania autorskie, koncerty, spektakle, wystawy. Do cyklicznych imprez organizowanych na terenie gminy należą:

- ogólnopolskie spotkania grup śpiewaczych „Ziemia i Pieśń”,
- Turniej Siatkówki Plażowej o Puchar Burmistrza Szprotawy
- Dni Szprotawy¹⁹.

Na terenie gminy działają także liczne kluby sportowe i grupy formalne. Wśród najważniejszych należy wymienić:

- Zespół „Dojrzałe kłosa”,
- Kapela „Nie byle co”,

¹⁴ *Ibidem*

¹⁵ www.szprotawa.pl

¹⁶ *Bank Danych Lokalnych*

¹⁷ *Ibidem*

¹⁸ *Ibidem*

¹⁹ www.szprotawa.pl

- Zespół „SYMBOLLIKA”,
- Miejska Orkiestra Dęta,
- Zespół Śpiewaczy „Wrzosey”²⁰.

Gmina Szprotawa jest gminą przemysłowo-rolniczą, przy czym w części północnej gminy przeważa charakter rolniczy, natomiast jej południowa część charakteryzuje się dużym udziałem kompleksów leśnych²¹. Struktura użytkowania gruntów charakteryzuje się największym w powiecie udziałem użytków rolnych, przy jednocześnie wysokim udziale lasów i gruntów leśnych. W 2005 roku powierzchnia użytków rolnych stanowiła 12.626 ha, w tym powierzchnia gruntów ornych – 10.434 ha (GUS, 2005)²². Lesistość Gminy wynosi 34,7% (GUS, 31 grudnia 2010 r.)²³.

Sieć wodociągowa Gminy ma długość 131,2 km i korzysta z niej 19.893 osób - 91% mieszkańców Gminy. Sieć kanalizacyjna ma długość 46,5 km i obejmuje 58% ludności – 12.550 osoby (GUS, 31 grudnia 2009 r.)²⁴. Sieć wodociągowa w mieście Szprotawa ma długość 43,1 km i korzysta z niej 12.143 mieszkańców miasta, co stanowi 61% wszystkich osób korzystających z sieci. Sieć kanalizacyjna w mieście Szprotawa ma długość 17,5 km i obejmuje prawie 72% wszystkich osób posiadających kanalizację – 9.034 osoby (GUS, 31 grudnia 2009 r.)²⁵.

W zakresie oczyszczania ścieków na terenie gminy znajdują się 3 oczyszczalnie ścieków - w Wiechlicach, w Długiem i w Siecieborzycach, przy czym tylko oczyszczalnia w Wiechlicach ma znaczenie ponadlokalne²⁶.

Gmina Szprotawa jest gminą o licznych walorach krajoznawczych i przyrodniczych. Miasto Szprotawa, przez które przepływają dwie rzeki: Bóbr i Szprotawa, otoczone jest pięcioma parkami. Na terenie Gminy znajduje się także rezerwat bukowy - „Buczyna Szprotawska”, zajmujący powierzchnię ponad 150 ha. Najcenniejszym pomnikiem przyrody, występującym na terenie gminy jest najstarszy w Polsce, 750-letni, dąb „Chrobry”²⁷. W granicach Gminy znajdują się cztery obszary Natura 2000:

- Borowina,
- Bory Dolnośląskie,
- Małomickie Łęgi,
- Buczyna Szprotawsko-Piotrowicka.

²⁰ *Ibidem*

²¹ *Ibidem*

²² *Bank Danych Lokalnych*

²³ *Ibidem*

²⁴ *Bank Danych Lokalnych*

²⁵ *Bank Danych Lokalnych*

²⁶ *Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Szprotawa na lata 2004-2011*

²⁷ *Ibidem*

Borowina to unikatowa mozaika łąk i grądów z niespotykanymi w skali regionu skoncentrowaniem bezkręgowców: przelatki maturalny (jedyne stanowisko na Ziemi Lubuskiej), czerwoczyka nieparka i pachnicy dębowej. Na obszarze występuje także piskorz, jednak Borowina ma znikome znaczenie dla ochrony gatunku z powodu dużego rozproszenia populacji na bardzo dużym terytorium.

Bory Dolnośląskie są jednym z największych zespołów leśnych położonych w dorzeczu Odry. „Buczyna Szprotawska” znajduje się na terenie Borów Dolnośląskich. Na całym obszarze Borów występuje ok. 28 gatunków ptaków, w tym 9 z Polskiej Czerwonej Księgi. Terytorium to najważniejsza w Polsce południowo-zachodniej ostoja bielika, cietrzewia i głuszca.

Głównym zadaniem Łęgów Małomickich jest zachowanie ciągłości korytarza ekologicznego, doliny rzeki Bobru. Dominują lasy liściaste (grądy) poprzecinane terenami otwartymi pól i łąk. Dość licznie występuje tu bóbr europejski, wydra oraz trzepla zielona.

Buczyna Szprotawsko-Piotrowicka to kresowe stanowisko żywej buczyny sudeckiej. Charakteryzuje się bogatą i unikalną fauną i florą. Jedno z niewielu ocalałych satrodrzewi (powyżej 160 lat) buczyny w Polsce. Można tu spotkać m.in.: rzadkiego chrząszcza jelonka rogacza, zaskrońca zwyczajnego, dwa gatunki nietoperza (karlik malutki, borowiec wielki) oraz unikatowe rośliny takie jak wawrzynek wilczełyko czy pełnik europejski.

3.2. Metodyka przeprowadzenia inwentaryzacji

W ramach opracowania *Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających z terenu Gminy Szprotawa* przeprowadzona została inwentaryzacja obiektów budowlanych pokrytych płytami azbestowo-cementowymi. Inwentaryzacją nie zostały objęte wyroby zawierające azbest z klasy I (wyroby miękkie).

Inwentaryzacja została przeprowadzona w trakcie wizyt terenowych z wykorzystaniem podkładów mapowych. Na podstawie podkładów mapowych i dodanej siatki ulic przygotowane zostały wydruki, które posłużyły jako materiał pomocniczy do przeprowadzenia inwentaryzacji. Zadaniem inspektorów terenowych było zaznaczenie na wydruku obiektów, które są pokryte płytami azbestowo-cementowymi. Adresy budynków (tam gdzie to było możliwe) pokrytych płytami azbestowo-cementowymi pozyskane zostały w terenie przez inspektorów terenowych.

W trakcie prac terenowych inspektorzy zgromadzili następujące dane dla każdego

z obiektów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi.

1. adres obiektu,
2. typ płyt azbestowo-cementowych, stanowiących pokrycie dachowe obiektów,
3. stopień nachylenia dachu spośród 2 następujących: płaski i skośny,
4. stan płyt azbestowo-cementowych (stopień pilności oceniony wizualnie).

Stan płyt azbestowo-cementowych został oceniony z uwzględnieniem zapisów *rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest* (Dz. U. Nr 71, poz. 649 z późn. zm.) na podstawie oceny punktowej podanych niżej parametrów:

- a) sposobu zastosowania azbestu,
- b) struktury powierzchni wyrobu z azbestem,
- c) możliwości uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem,
- d) miejsca usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych,
- e) wykorzystania miejsca /obektu /urządzenia budowlanego /instalacji przemysłowej.

Powyższa ocena ma charakter uznaniowy i subiektywny. Nie zdejmuje ona z właścicieli nieruchomości obowiązku dokonania oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Obowiązki właściciela nieruchomości zawierającej azbest zostały opisane w punkcie 2 *Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest*.

Na podstawie danych przekazanych przez inspektorów terenowych i podkładu mapowego zostały zaznaczone w oprogramowaniu geoinformatycznym budynki pokryte płytami azbestowo-cementowymi. Dodatkowo dołączona została informacja o typie płyt azbestowo-cementowych, stopniu nachylenia dachu i stanie płyt azbestowo-cementowych.

Powierzchnia dachu pokrytego płytami azbestowo-cementowymi została obliczona w oprogramowaniu geoinformatycznym na podstawie obrysu podstawy budynku z uwzględnieniem informacji o stopniu nachylenia dachu. Szacunkowy błąd statystyczny przeliczenia powierzchni dachów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi może wynosić $\pm 10\%$.

W wyniku przeprowadzonych prac terenowych, kameralnych i z uwzględnieniem materiałów pozyskanych z Urzędu Miejskiego powstała baza danych zawierająca następujące dane:

1. nazwy ulic,
2. adresy budynków,

3. typ płyt azbestowo-cementowych w odniesieniu do pojedynczego budynku,
4. stopień nachylenia dachu w odniesieniu do pojedynczego budynku,
5. stan płyt azbestowo-cementowych (stopień pilności usunięcia) w odniesieniu do pojedynczego budynku,
6. uwagi.

Baza danych w formie elektronicznej jest integralną częścią *Programu*.

3.3. Analiza wyników inwentaryzacji wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Szprotawa

3.3.1. Płyty azbestowo-cementowe stanowiące pokrycia dachowe obiektów budowlanych

Wyrób zawierający azbest to każdy wyrób, w którym zawartość azbestu jest równa lub większa od 0,1%. Na podstawie danych zgromadzonych podczas inwentaryzacji oszacowano, iż powierzchnia pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych wynosi 112.412 m².

Tabela nr 1 *Powierzchnia płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych*

Lp.	Typ	Powierzchnia [m ²]
1	płyty azbestowo-cementowe płaskie (karo)	0
2	płyty azbestowo-cementowe faliste	112 412
	Razem	112 412

Zinwentaryzowane płyty azbestowo-cementowe faliste stanowią 100% łącznej powierzchni płyt azbestowo-cementowych na terenie Gminy.

Wykorzystując dane zawarte w tabeli nr 1 wykonano przeliczenie powierzchni pokryć dachowych z płyt azbestowo-cementowych z [m²] na [Mg] przy założeniu, że średnia masa 1 m² płyt azbestowo-cementowych wynosi 0,013 Mg. Otrzymane wyniki zostały przedstawione w tabeli nr 2.

Tabela nr 2 *Ilość płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych*

Lp.	Miejsce występowania	Ilość [Mg]
1	pokrycia dachów płytami azbestowo-cementowymi płaskimi	0
2	pokrycia dachów płytami azbestowo-cementowymi falistymi	1 462
	Razem	1 462

Na terenie Gminy Szprotawa znajduje się 1 462 Mg płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych.

3.3.2. Rury i złącza azbestowo-cementowe do pozostawienia w ziemi

Rury i złącza azbestowo-cementowe do pozostawienia w ziemi to elementy wyłączonych z użytkowania instalacji ciepłowniczych, wodociągowych, kanalizacyjnych i elektroenergetycznych podziemnych, których usytuowanie nie naraża na kontakt z azbestem przy czynnościach obsługowych użytkowanych instalacji infrastrukturalnych.

Z informacji uzyskanych z przedsiębiorstwa Szprotawskie Wodociągi i Kanalizacja w Szprotawie wynika, iż w wodociągach gminnych wykorzystywanych jest łącznie ok. 3.288 mb rur azbestowo-cementowych.

3.3.3. Płyty azbestowo-cementowe w elewacjach budynków

W elewacjach 20 budynków zlokalizowanych na terenie Gminy zinwentaryzowano płyty azbestowo-cementowe o łącznej powierzchni 2.332 m² (30 Mg).

Tabela nr 3 *Ilość płyt azbestowo-cementowych wykorzystywanych w elewacjach budynków*

Lp.	Miejsce występowania	Ilość [Mg]
1	elewacje i płyty z płyt azbestowo-cementowych płaskich	0
2	elewacje i płyty z płyt azbestowo-cementowych falistych	30
	Razem	30

3.3.4. Drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest

Na terenie Gminy Szprotawa nie ma dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest.

3.3.5. Podsumowanie ilości wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Szprotawa

Na terenie Gminy Szprotawa znajduje się 1.492 Mg wyrobów azbestowo-cementowych. Zestawienie zostało opracowane w tabeli nr 4.

Tabela nr 4 Ilość wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Szprotawa

Lp.	Miejsce występowania	Ilość [Mg]
1	Płyty azbestowo-cementowe stanowiące pokrycia dachowe obiektów budowlanych	1 462
2	Rury azbestowo-cementowe do unieszkodliwienia	0
3	Płyty azbestowo-cementowe w elewacjach obiektów budowlanych	30
	Razem	1 492

Z przeprowadzonej inwentaryzacji wynika, iż na terenie Gminy Szprotawa znajduje się 1.492 Mg płyt azbestowo-cementowych, co w przeliczeniu na 1 km² powierzchni Gminy daje 6,4 Mg/km².

Szczegółowe zestawienie otrzymanych wyników inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest zostały przedstawione w załączniku nr 8 do *Programu*.

3.4. Rozmieszczenie przestrzenne płyt azbestowo-cementowych

Na terenie Gminy Szprotawa zinwentaryzowanych zostało 928 obiektów budowlanych, w których wykorzystywane są płyty azbestowo-cementowe. Strukturę rozmieszczenia płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe i elewacje obiektów budowlanych w podziale na poszczególne miejscowości Gminy Szprotawa przedstawiono w tabeli nr 5.

Tabela nr 5 Wyniki inwentaryzacji w podziale na miejscowości Gminy Szprotawa

Lp.	Miejscowość	Liczba obiektów	Powierzchnia płyt azbestowo-cementowych [w m ²]
1	Biernatów	14	985
2	Bobrowice	11	787
3	Borowina	49	6 142
4	Cieciszów	14	430
5	Długie	93	11 300
6	Dziećmiarowice	12	832
7	Dzikowice	81	7 889
8	Henryków	25	6 594
9	Kartowice	12	908
10	Kopanie	6	404
11	Leszno Dolne	46	6 380
12	Leszno Górne	62	7 648
13	Nowa Kopernia	5	411
14	Pasterzowice	70	18 650
15	Polkowiczki	15	3 817
16	Rusinów	6	223
17	Siecieborzyce	108	11 624
18	Sieraków	39	5 006
19	Szprotawa	144	16 037
20	Szprotawka	2	54
21	Wiechlice	21	860
22	Witków	93	7 763
	Razem	928	114 744

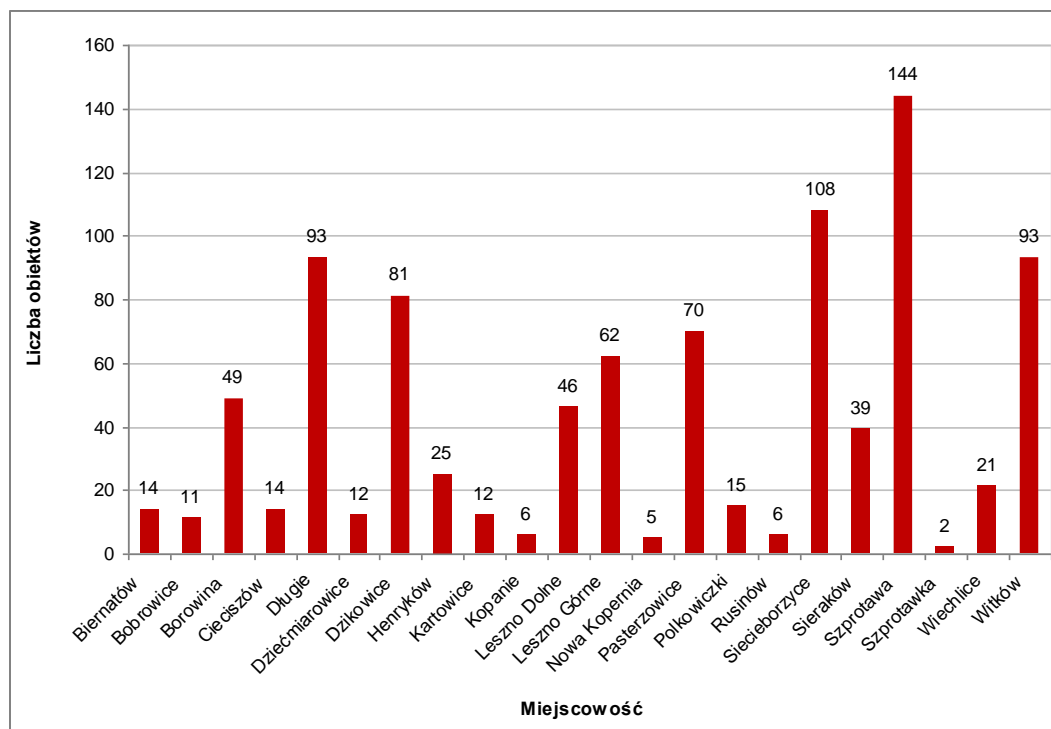
Najwięcej obiektów budowlanych, w których wykorzystywane są wyroby zawierające azbest znajduje się w Szprotawie (144). Stanowią one ponad 15% łącznej liczby zinwentaryzowanych obiektów. W miejscowości Siecieborzyce zinwentaryzowano 108 obiektów, co stanowi kolejne 12% liczby obiektów. W miejscowościach: Długie i Witków zinwentaryzowano po 93 obiekty. Łącznie zinwentaryzowane obiekty na terenie miejscowości: Szprotawa, Siecieborzyce, Długie i Witków stanowią prawie połowę budynków z płytami azbestowo-cementowymi.

Porównanie liczby obiektów budowlanych oraz ilości płyt azbestowo-cementowych zinwentaryzowanych na terenie Gminy Szprotawa przedstawiono na wykresie nr 1.

Wykres nr 1 *Porównanie liczby obiektów budowlanych z wyrobami azbestowymi*

w poszczególnych miejscowościach Gminy Szprotawa

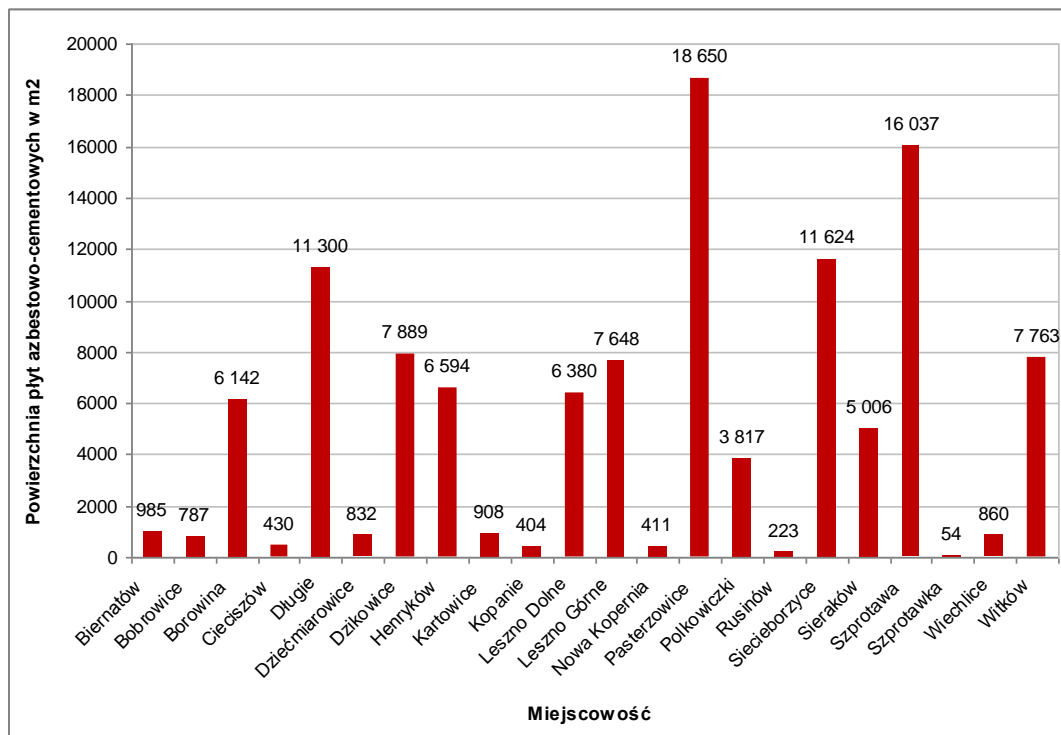

Najwięcej płyt azbestowo-cementowych [w m²] znajduje się w Pasterzowicach (18.650 m²). Jest to ponad 16% łącznej ilości płyt azbestowo-cementowych zinwentaryzowanych na terenie Gminy. Razem z płytami zinwentaryzowanymi na terenie Szprotawy (16.037 m²), Siecieborzycze (11.624 m²) i Długiego (11.300 m²), stanowią one ponad połowę łącznej ilości płyt azbestowo-cementowych na terenie Gminy Szprotawa.

Najmniej płyt azbestowo-cementowych znajduje się w miejscowości Szprotawka (54 m²). Stanowią one niecały 0,04% łącznej ilości zinwentaryzowanych płyt azbestowo-cementowych na terenie Gminy.

Porównanie ilości płyt azbestowo-cementowych zinwentaryzowanych na terenie Gminy Szprotawa przedstawiono na wykresie nr 2.

Wykres nr 2 Porównanie ilości wyrobów azbestowych w poszczególnych miejscowościach Gminy Szprotawa

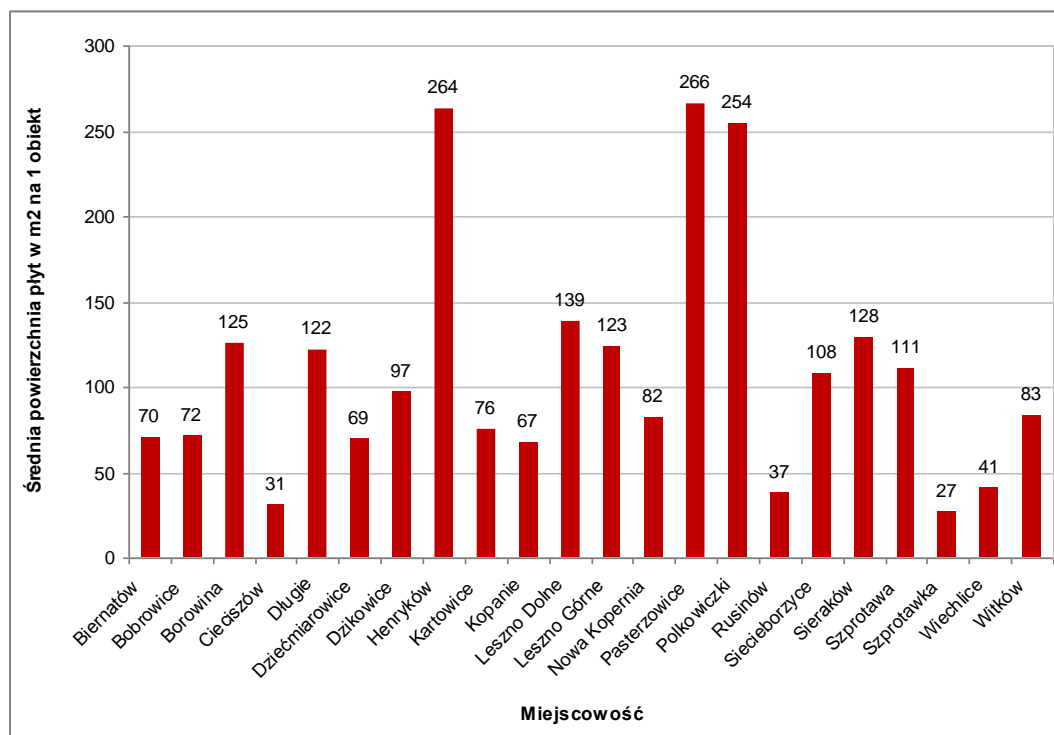

Średnia powierzchnia zinwentaryzowanego obiektu budowlanego na terenie Gminy Szprotawa wyniosła 124 m². Natomiast w miejscowości Pasterzowice średnia powierzchnia obiektu jest znacznie większa i wynosi 266 m². Wyniki wyższe od średniej obserwowane są także dla następujących miejscowości: Henryków (264 m²), Polkowiczki (254 m²), Leszno Dolne (139 m²), Sieraków (128 m²) oraz Borowina (125 m²).

Porównanie średniej powierzchni płyt azbestowo-cementowych w poszczególnych miejscowościach Gminy Szprotawa w odniesieniu do liczby zinwentaryzowanych obiektów budowlanych zostało przedstawione na wykresie nr 3.

Wykres nr 3 Porównanie średniej powierzchni płyt azbestowo-cementowych w poszczególnych miejscowościach Gminy Szprotawa

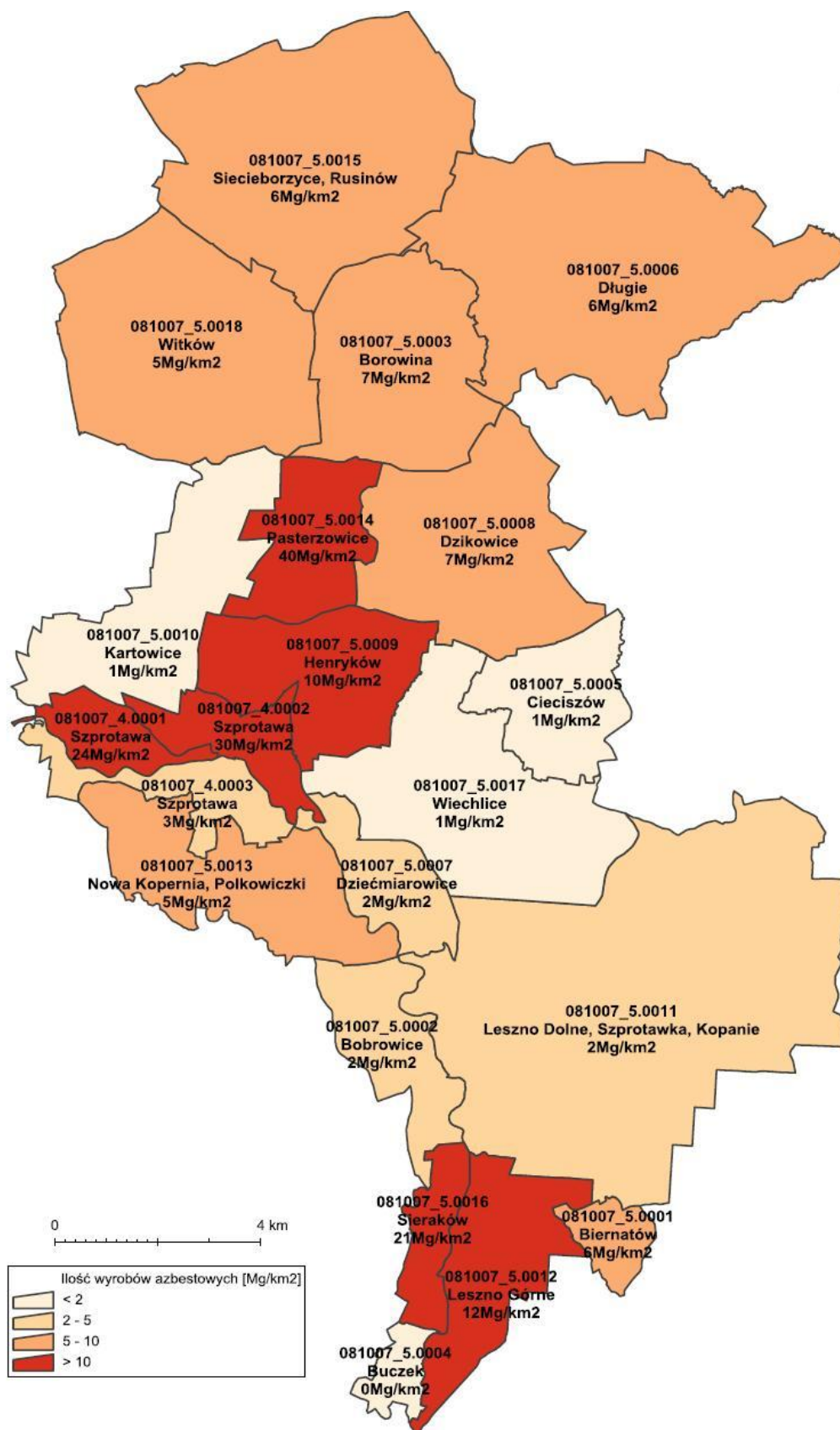

Na podstawie inwentaryzacji przeprowadzonej w trakcie wizyt terenowych z wykorzystaniem wydruków z podkładów mapowych została opracowana baza danych. Umożliwiła ona przygotowanie **mapy rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest** wraz z oceną wizualną stanu płyt azbestowo-cementowych.

Przygotowano 2 rodzaje map: mapę poglądową rozmieszczenia wyrobów azbestowych na terenie Gminy Szprotawa oraz mapę szczegółową w odniesieniu do zinwentaryzowanych obiektów w poszczególnych miejscowościach.

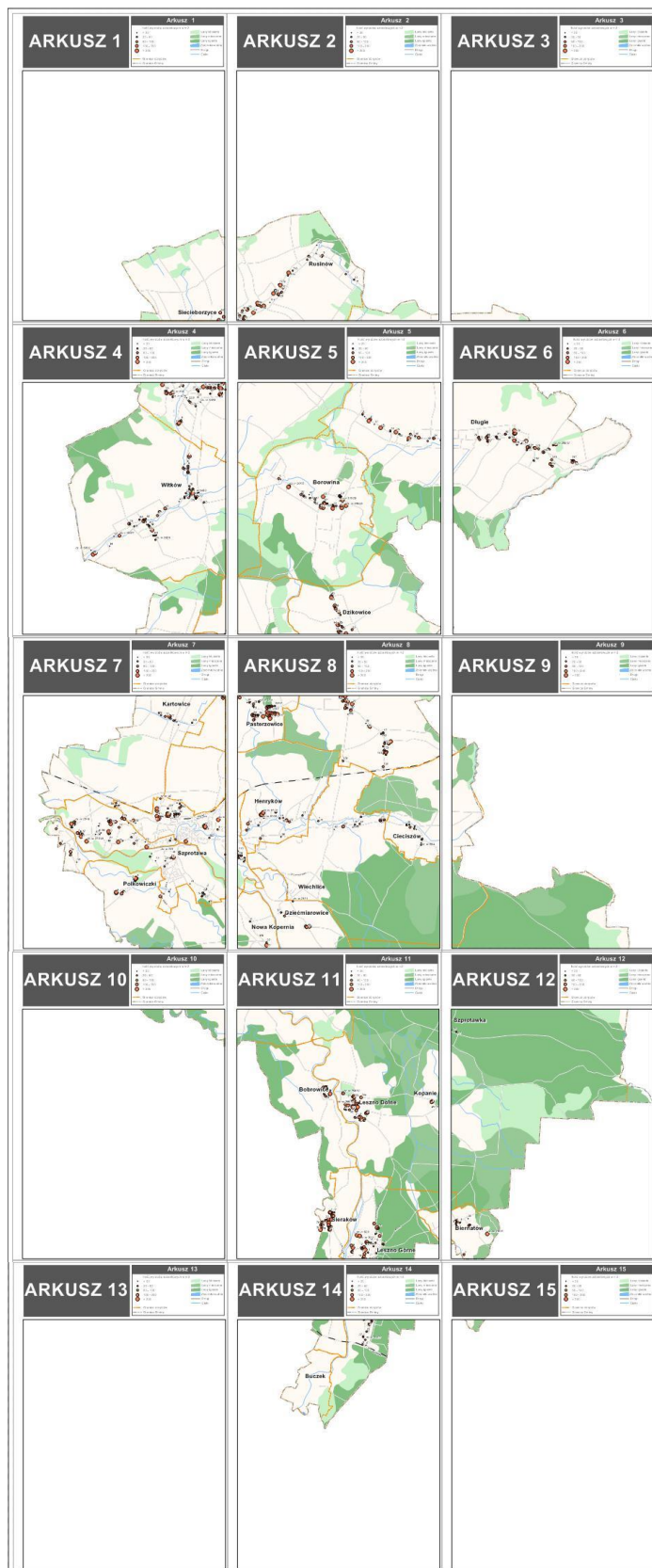

Mapa nr 1 Poglądowa mapa rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Szprotawa

Mapa nr 2 Szczegółowa mapa rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Szprotawa

3.5. Stan techniczny wyrobów zawierających azbest

W trakcie wizyt terenowych zgromadzone zostały informacje o stanie płyt azbestowo-cementowych, ocenionym wizualnie zgodnie z wymaganiami dla stopnia pilności w *Ocenie stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest*. Otrzymane wyniki zestawiono w tabeli nr 6.

Tabela nr 6 Wyniki inwentaryzacji według stopni pilności usunięcia wyrobów azbestowych z terenu Gminy Szprotawa

Lp.	Stopień pilności	Opis	Liczba obiektów	Powierzchnia [m ²]
1	I	wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie	0	0
2	II	ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku	8	751
3	III	ponowna ocena w terminie do 5 lat	920	113 993

Wizualna ocena jakości wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Szprotawa zgodnie ze stopniem pilności wykazała, że:

- a) nie zinwentaryzowano wyrobów, które wymagałyby wymiany lub naprawy bezzwłocznie, tj. zostało zaliczonych do I stopnia pilności,
- b) 0,65% zinwentaryzowanych wyrobów wymaga ponownej oceny w czasie do 1 roku, czyli zostało zaliczonych do II stopnia pilności,
- c) 99,35% zinwentaryzowanych wyrobów wymaga ponownej oceny w terminie do 5 lat, tj. zostało zaliczonych do III stopnia pilności.

W tabeli nr 7 przedstawiono porównanie liczby obiektów według stopnia pilności usunięcia azbestu w poszczególnych miejscowościach Gminy Szprotawa.

Tabela nr 7 Liczba obiektów według stopni pilności usunięcia wyrobów azbestowych w podziale na miejscowości

Lp.	Miejscowość	II stopień pilności	III stopień pilności	Razem
1	Biernatów	0	14	14
2	Bobrowice	0	11	11
3	Borowina	0	49	49
4	Cieciszów	0	14	14
5	Długie	0	93	93
6	Dzieńmierowice	1	11	12
7	Dzikowice	0	81	81
8	Henryków	1	24	25
9	Kartowice	0	12	12
10	Kopanie	0	6	6
11	Leszno Dolne	0	46	46
12	Leszno Górne	2	60	62
13	Nowa Kopernia	0	5	5
14	Pasterzowice	0	70	70
15	Polkowiczki	1	14	15
16	Rusinów	0	6	6
17	Siecieborzyce	1	107	108
18	Sieraków	0	39	39
19	Szprotawa	2	142	144
20	Szprotawka	0	2	2
21	Wiechlice	0	21	21
22	Witków	0	93	93
	Razem	8	920	928

3.6. Struktura własności wyrobów azbestowych

Wyniki inwentaryzacji terenowej wyrobów azbestowych zostały uzupełnione o informacje z Urzędu Miejskiego, dotyczące typów własności poszczególnych obiektów. Na ich podstawie przygotowano analizę wyników inwentaryzacji w podziale na typ własności.

Tabela nr 8 Wyniki inwentaryzacji w podziale na typ własności

Lp.	Typ własności	Liczba obiektów	Powierzchnia [m ²]
1	Własność Gminy Szprotawa	34	3 517
2	Własność Powiatu Żagańskiego	4	122
3	Własność Skarbu Państwa	22	1 587
4	Własność Agencji Nieruchomości Rolnych	29	6 407
5	Własność PKP	2	42
6	Własność prywatna	837	103 069
	Razem	928	114 744

Zdecydowana większość (ponad 90%) budynków pokrytych płytami azbestowo-cementowymi jest własnością prywatną. Pozostałe 10% ilości zinwentaryzowanego azbestu, stanowią pokrycia dachowe budynków będących własnością Skarbu Państwa, Gminy Szprotawa, Powiatu Żagańskiego, ANR oraz PKP.

Struktura własności jest szczególnie istotnym zagadnieniem, gdyż koszty realizacji Programu będą ponoszone przez właścicieli obiektów, w których wykorzystywane są wyroby azbestowe, czyli w znacznej większości przez osoby fizyczne. Potencjalne źródła dofinansowania usuwania wyrobów azbestowych zostały opisane w punkcie 7. *Źródła finansowania realizacji Programu.*

3.7. Obiekty użyteczności publicznej

Wizyty terenowe wykazały, że 1 obiekt użyteczności publicznej spośród znajdujących się na terenie Gminy Szprotawa jest pokryte płytami azbestowo-cementowymi. Są to płyty azbestowo-cementowe faliste, o trzecim stopniu pilności usunięcia. Obiekt użyteczności publicznej z azbestowym pokryciem zlokalizowany jest Henrykowie.

Tabela nr 9 Wyniki inwentaryzacji obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Szprotawa

Lp.	Miejscowość	Typ płyt azbestowo-cementowych	Powierzchnia [m ²]	Uwagi
1	Henryków	faliste	160	Internat Zespołu Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego
	Razem		160	

4. Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

4.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców

Agencja Ochrony Środowiska USA (Environmental Protection Agency - EPA) opublikowała szereg dokumentów, w których zawarte są zasady informowania o ryzyku. Powszechnie przyjęto siedem następujących podstawowych zasad:

1. Akceptuj i angażuj społeczność jako równorzędnego partnera.
2. Starannie planuj sposób przekazywania informacji o zagrożeniu, następnie oceniaj wyniki komunikowania się.
3. Uważnie słuchaj tego, co mają ci do przekazania inni.
4. Bądź uczciwy, szczery i otwarty.
5. Koordynuj wysiłki i współpracuj z innymi w procesie przekazywania informacji.
6. Nawiązuj współpracę ze środkami masowego przekazu i przekazuj informacje zgodnie z regułami środków masowego przekazu.
7. Mów jasno i życzliwie²⁸.

Powodzenie realizacji podejmowanych przez władze Gminy Szprotawa działań na rzecz ochrony środowiska i przyrody, w dużej mierze zależy od świadomości, aktywności i zmiany nawyków lokalnej społeczności. Program edukacyjny realizowany jest przez władze Gminy na różnych płaszczyznach i różnymi metodami poprzez ulotki, foldery, konkursy i festyny.

²⁸ „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, pod red. Neonili Szeszeni-Dąbrowskiej, Łódź 2004

4.2. Działania informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców Gminy

Planowane działania informacyjne o postępowaniu z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest mają na celu przekazanie rzetelnej i wiarygodnej informacji o azbecie. Mogą zostać podjęte z wykorzystaniem istniejących już kanałów dystrybucji:

1. Tablice informacyjne w Urzędzie Miejskim w Szprotawie z notatkami o:
 - a) obowiązkach dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
 - b) obowiązku przeprowadzenia inwentaryzacji i złożenia informacji o wyrobach zawierających azbest (załącznik 2),
 - c) obowiązku sporządzenia *oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest* (załącznik 3),
 - d) zagrożeniach i skutkach dla zdrowia ludzi i środowiska przyrodniczego w przypadku niewłaściwego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
 - e) firmach, posiadających uprawnienia i zezwolenia do prowadzenia prac obejmujących usuwanie, zbieranie, transport i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest (dane adresowe i telefon kontaktowy),
 - f) możliwościach finansowego wsparcia i właściwego postępowania w przypadku prac remontowych obejmujących wymianę wyrobów zawierających azbest.
2. Akcje edukacyjne, mające na celu nauczanie młodzieży rozpoznawania wyrobów zawierających azbest, poinformowanie o szkodliwości azbestu dla zdrowia człowieka i środowiska naturalnego oraz konieczności unieszkodliwienia azbestu do końca 2032 r. Akcje te powinny być prowadzone w szkołach w ramach zajęć lekcyjnych.
3. Konkursy organizowane przez dyrektorów szkół, np. zaprojektowanie ulotki informacyjnej czy plakatu. Praca nagrodzona zostanie powielona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy i udostępniona na tablicy w Urzędzie Miejskim.
4. Organizowane corocznie festyny oraz koncerty i imprezy okolicznościowe, w trakcie których szczególna uwaga zwrócona będzie na identyfikację „dzikich wysypisk” odpadów azbestowych oraz szkodliwość azbestu dla zdrowia człowieka.

Wszystkie akcje informacyjne i edukacyjne powinny być prowadzone równolegle na stronie internetowej Gminy.

4.3. Procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

Procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest podzielono na cztery grupy²⁹:

1. Grupa I Procedury obowiązujące właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest lub wyroby zawierające azbest.
 - a. Procedura 1 – obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.
 - b. Procedura 2 – obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.Procedury z grupy I zostały zamieszczone w załączniku nr 7.
2. Grupa II Procedury obowiązujące wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwórców odpadów niebezpiecznych.
 - a. Procedura 3 – postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.
 - b. Procedura 4 – prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych wraz z oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.
3. Grupa III Procedura obowiązująca prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
 - a. Procedura 5 – przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
4. Grupa IV Procedura obowiązująca zarządzających składowiskami odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
 - a. Procedura 6 – składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

4.4. Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Wyroby zawierające azbest mogą być bezpiecznie eliminowane przez przedsiębiorstwa posiadające zatwierdzone programy gospodarki odpadami.

Aktualny wykaz podmiotów posiadających decyzję zatwierdzającą program gospodarki odpadami powstającymi w wyniku prowadzenia prac budowlanych związanych

²⁹ „Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Warszawa, 2001

z usuwaniem i demontażem materiałów izolacyjnych i konstrukcyjnych zawierających azbest, znajduje się w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego oraz na stronie internetowej <http://lubuskie.pl/nowe-menu/menu-strony/srodowisko-2/usuwanie-azbestu---prawo-i-praktyka/>.

4.5. Unieszkodliwianie odpadów azbestowych

Najczęściej stosowaną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie. W województwie lubuskim funkcjonuje jedno ogólnodostępne składowisko przyjmujące odpady zawierające azbest. Jest to Składowisko Odpadów Zawierających Azbest w Chróściku.

Według dostępnych danych³⁰ wolna pojemność składowiska na odpady azbestowe wynosi 15.500 m³. Składowisko przyjmuje dwa rodzaje odpadów azbestowych:

- materiały izolacyjne zawierające azbest (17 06 01*),
- materiały konstrukcyjne zawierające azbest (17 06 05*).

Ze względu na dostępność, pojemność i odległość składowisk najbardziej dogodnym miejscem unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest i powstałych w wyniku realizacji *Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa* jest składowisko w Chróściku. Warto jednak rozważyć możliwość składowania odpadów z terenu Gminy Szprotawa również na Składowisku Odpadów Innych niż Niebezpieczne i Obojętne w Trzebczu, które mimo iż zlokalizowane w województwie dolnośląskim, usytuowane jest w bliższej odległości od terenu Gminy Szprotawa niż położone w północnej części województwa lubuskiego składowisko w Chróściku. Istotnym ograniczeniem pozostaje jednak niewielka wolna pojemność składowiska w Trzebczu, wynosząca, według dostępnych danych³¹, 1.205 m³. Wykaz składowisk przyjmujących odpady niebezpieczne w Polsce został zamieszczony w załączniku 9.

5. Harmonogram realizacji *Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa*

Na mocy polskiego prawa wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest zostało dopuszczone w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż **do dnia 31 grudnia 2032 r.** Zgodnie z założeniami *Programu Oczyszczania Kraju*

³⁰ Baza wyrobów i odpadów zawierających azbest

³¹ Ibidem

z Azbestu na lata 2009-2032 proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być zakończony do 2032 roku.

Harmonogram realizacji Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa podzielono na 3 etapy, tj.:

I etap: lata 2011-2012,

II etap: lata 2013-2022,

III etap: lata 2023-2032.

Podział ten jest zbieżny z harmonogramem Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, jak również z Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Województwa Lubuskiego. Zdecydowano o przyjęciu analogicznych etapów realizacji zadania w kontekście możliwości monitorowania jego realizacji w porównaniu z programami nadrzędnymi.

Tabela nr 10 Harmonogram realizacji Programu w podziale na 3 etapy

Lp.	Zadania	Etap I	Etap II	Etap III
		2011-2012	2013-2022	2023-2032
1	Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest			
2	Opracowanie Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa			
3	Opracowanie bazy danych wyrobów zawierających azbest			
4	Cykliczna aktualizacja bazy danych *			
5	Akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców			
6	Zapewnienie środków finansowych na realizację Programu			
7	Bezpieczne usunięcie zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych	5%	45%	50%
8	Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych			
9	Aktualizacja Programu			

* W przypadku braku informacji od właścicieli obiektów pokrytych azbestem, konieczna wydaje się aktualizacja inwentaryzacji w terenie ze względu na fakt, iż ponad 99% budynków pokrytych płytami azbestowymi wymaga ponownej oceny w ciągu 5 lat.

Inwentaryzacja (zadanie nr 1), *Program usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa* (zadanie nr 2) oraz opracowanie bazy danych wyrobów zawierających azbest (zadanie nr 3) zostały wykonane w roku 2011, co umożliwiło rozpoczęcie procesu monitorowania procesu usuwania wyrobów azbestowych (zadanie nr 8).

Każdemu zadaniu w każdym z etapów wdrażania *Programu* została przypisana jednostka odpowiedzialna za realizację zadania.

Tabela nr 11 *Odpowiedzialność za realizację Programu*

Lp.	Zadania	Jednostka odpowiedzialna
1	Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających	Gmina Szprotawa
2	Opracowanie <i>Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa</i>	Gmina Szprotawa
3	Opracowanie bazy danych wyrobów zawierających azbest	Gmina Szprotawa
4	Cykliczna aktualizacja bazy danych	Gmina Szprotawa
5	Akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców	Gmina Szprotawa
6	Zapewnienie środków finansowych na realizację <i>Programu</i>	Właściciele obiektów / Gmina Szprotawa
7	Bezpieczne usunięcie zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych	Właściciele obiektów / Gmina Szprotawa
8	Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych	Gmina Szprotawa
9	Aktualizacja <i>Programu</i>	Gmina Szprotawa

6. Koszty realizacji *Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa*

Całkowite koszty realizacji *Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa* obejmują nakłady poniesione na:

1. akcje informacyjno-edukacyjne,
2. koszty aktualizacji *Programu*,
3. koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych z pokryć dachowych i elewacji,
4. koszty wykonania nowych pokryć dachowych i elewacji.

Koszty te będą ponoszone przez osoby fizyczne, przedsiębiorców, osoby prawne

oraz Gminę Szprotawa w odniesieniu do własnych obiektów.

Akcje informacyjno-edukacyjne

Do oszacowania kosztów realizacji *Programu* przyjęto, iż Urząd Miejski sfinansuje akcje informacyjno-edukacyjne lub pozyska fundusze zewnętrzne na ten cel.

Aktualizacja *Programu*

Zadania organizacyjne, polegające na stałej aktualizacji bazy danych, informowaniu mieszkańców i przedsiębiorców o możliwościach pozyskania dofinansowania na bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych zostaną zlecone podwykonawcom bądź będą wykonane przez pracowników Urzędu Miejskiego. Założono ponadto, że w trakcie realizacji *Programu* wykonane zostaną po 2 aktualizacje w II i III etapie realizacji *Programu*.

Koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych z pokryć dachowych obiektów budowlanych

Do oszacowania kosztów usunięcia płyt azbestowo-cementowych z terenu Gminy Szprotawa przyjęto, że powierzchnia zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest stanowiących pokrycia dachowe obiektów wynosi 112.412 m². Założono, że średni koszt demontażu, transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest na składowisku wynosi 1.100 zł brutto za 1 Mg. Został on wyliczony na podstawie informacji uzyskanych od przedsiębiorstw z listy firm uprawnionych do usuwania i unieszkodliwiania azbestu.

Tabela nr 12 *Nakłady finansowe na usunięcie płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych (w tys. zł)*

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Etap			Razem
			I	II	III	
1	ilość płyt azbestowo-cementowych do usunięcia	Mg	73	658	731	1 462
		m ²	5 621	50 585	56 206	112 412
2	koszt demontażu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych	tys. zł	80	724	804	1 608
Razem koszty			80	724	804	1 608

Oszacowane koszty usunięcia wyrobów azbestowych z pokryć dachowych

obiektów budowlanych wynoszą 1.608 tys. zł.

Koszty wykonania nowych pokryć dachowych w obiektach budowlanych

Jako średni koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego przyjęto 70 zł brutto za 1 m² nowego pokrycia wykonanego z blachodachówki. Dane te zostały pozyskane od producentów i firm dekarских. W przypadku wykorzystania innych materiałów szacowane koszty mogą ulec zmianie.

Tabela nr 13 *Nakłady finansowe na wykonanie nowych pokryć dachowych (w tys. zł)*

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Etap			Razem
			I	II	III	
1	powierzchnia płyt azbestowo-cementowych do wymiany	m ²	5 621	50 585	56 206	112 412
2	koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego	tys. zł	393	3 541	3 934	7 869
Razem koszty			393	3 541	3 934	7 869

Oszacowany koszt wykonania nowych pokryć dachowych wykonanych wynosi 7.869 tys. zł (według cen z 2011 r.).

Koszty usunięcia i wymiany płyt azbestowo-cementowych z elewacji obiektów budowlanych

Do oszacowania kosztów usunięcia płyt azbestowo-cementowych z elewacji budynków mieszkalnych przyjęto, że ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest wynosi 2.332 m² płyt azbestowo-cementowych, co po przeliczeniu daje 30 Mg, a płyty azbestowo-cementowe zostaną unieszkodliwione w trakcie termomodernizacji budynków. Założono, że średni koszt termomodernizacji 1 m² elewacji wraz z zabudowaniem wyrobów azbestowych wynosi 150 zł brutto. Średni koszt został wyliczony na podstawie informacji uzyskanych od przedsiębiorstw, świadczących usługi termomodernizacji i unieszkodliwiania azbestu. Otrzymane wyniki zostały przedstawione w tabeli nr 14.

Tabela nr 14 *Nakłady finansowe na wykonanie termomodernizacji elewacji (w tys. zł)*

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Etap			Razem
			I	II	III	
1	powierzchnia płyt azbestowo-cementowych do usunięcia	m ²	117	1 049	1 166	2 332
2	koszt termomodernizacji obiektów wraz z unieszkodliwieniem odpadów azbestowych	tys. zł	18	157	175	350
Razem koszty			18	157	175	350

Oszacowany koszt usunięcia płyt azbestowo-cementowych stanowiących okładziny elewacji budynków mieszkalnych wraz z wykonaniem termomodernizacji budynków wynosi 350 tys. zł (według cen z 2011 r.).

Całkowite koszty realizacji Programu

Całkowite koszty realizacji Programu w latach 2011-2032 obejmują nakłady finansowe na akcje informacyjno-edukacyjne, aktualizację Programu, usunięcie i wymianę pokryć dachowych oraz termomodernizację budynków.

Tabela nr 15 *Szacunkowe całkowite koszty realizacji Programu (w tys. zł)*

Lp.	Zadanie	Etap			Razem
		I	II	III	
1	akcje informacyjno-edukacyjne dla mieszkańców gminy Szprotawa	4	20	20	44
2	aktualizacja Programu	-	10	10	20
3	koszt wymiany pokryć dachowych	474	4 265	4 738	9 477
4	koszt termomodernizacji budynków	18	157	175	350
Razem koszty		496	4 452	4 943	9 891

Prognozowane całkowite koszty realizacji Programu w latach 2011-2032 wynoszą prawie 9,9 mln zł, z czego prawie 96% stanowią koszty wymiany pokryć dachowych, a 3,5% - koszty termomodernizacji budynków.

7. Źródła finansowania realizacji *Programu*

Możliwymi źródłami finansowania realizacji *Programu* są środki własne Gminy Szprotawa, środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze, środki przewidziane w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz kredyty preferencyjne z Banku Ochrony Środowiska i BGŻ.

Do opracowania prognozowanej struktury finansowania *Programu* przyjęto następujące założenia:

1. Z budżetu Gminy finansowane będą akcje informacyjno-edukacyjne oraz aktualizacja bazy danych o wyrobach azbestowych.
2. Środki przewidziane w budżecie Gminy w każdym roku realizacji *Programu* będą wynosiły ok. 10 tys. zł.
3. Około 5% płyt azbestowo-cementowych przewidzianych do usunięcia w danym roku zostanie usunięta i unieszkodliwiona przez właścicieli obiektów z wykorzystaniem dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze.
4. Około 5% płyt azbestowo-cementowych przewidzianych do usunięcia w danym roku zostanie usunięta i unieszkodliwiona przez właścicieli obiektów z wykorzystaniem dofinansowania z BGŻ.
5. Około 5% płyt azbestowo-cementowych przewidzianych do usunięcia w danym roku zostanie usunięta i unieszkodliwiona przez właścicieli obiektów z wykorzystaniem dofinansowania z BOŚ.
6. Około 10% płyt azbestowo-cementowych przewidzianych do usunięcia w danym roku zostanie usunięta i unieszkodliwiona przez właścicieli obiektów z wykorzystaniem dofinansowania z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.
7. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze w kolejnych latach będzie oferował dofinansowanie zadań, polegających na bezpiecznym usuwaniu azbestu.
8. Oferta BOŚ w kolejnych latach będzie przewidywała kredyty z dopłatami do odsetek z WFOŚiGW, a także kredyty na zakup i montaż urządzeń służących ochronie środowiska, z których można sfinansować zakup i montaż nowego pokrycia dachowego.

Tabela nr 16 Prognozowana struktura finansowania realizacji Programu (w tys. zł)

Lp.	Potencjalne źródła finansowania	Etap			Razem
		I	II	III	
1	Budżet Gminy Szprotawa	20	100	100	220
2	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Zielonej Górze	4	36	40	80
3	PROW 2007-2013	47	43	0	90
4	Kredyty w BOŚ i BGŻ	24	213	237	474
5	Środki własne właścicieli obiektów	401	4 060	4 566	9 027
	Razem	496	4 452	4 943	9 891

7.1 Alokacja środków finansowych z budżetu Gminy

Gmina Szprotawa przewiduje przeznaczyć kwotę 10 tys. zł rocznie na realizację zadań, wynikających z niniejszego Programu.

7.2 Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu

W wyniku analizy dostępnych instrumentów finansowania ochrony środowiska wybrano instrumenty, które mogą zostać wykorzystane w celu dofinansowania realizacji Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa.

7.2.1. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze
 ul. Kożuchowska 4, 65-364 Zielona Góra
 tel. (068) 328-86-00, faks (068) 328-86-01
 e-mail: sekretariat@wfosigw.zgora.pl
 www.wfosigw.zgora.pl

Na liście przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków WFOŚiGW w Zielonej Górze na lata 2011-2012 znajdują się działania

polegające na zwiększeniu ilości unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest, realizowane w ramach Programu NFOŚiGW „Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne, Część III - Usuwanie wyrobów zawierających azbest”.

Dofinansowanie w wysokości całkowitej 5 mln zł (2,5 mln zł ze środków NFOŚiGW oraz 2,5 mln zł ze środków WFOŚiGW w Zielonej Górze), skierowane jest do jednostek samorządu terytorialnego, na terenie których przeprowadzono inwentaryzację wyrobów zawierających azbest i dla których przyjęte zostały uchwałami Rad Gminy gminne programy usuwania azbestu. Kwota dofinansowania może wynieść 100% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia. Za koszty kwalifikowane uznaje się koszty demontażu, zbierania, transportu i unieszkodliwiania lub zabezpieczania wyrobów zawierających azbest. Dofinansowanie przeznaczone jest na usuwanie odpadów zawierających azbest z budynków stanowiących własność osób prywatnych, wspólnot mieszkaniowych i jednostek samorządu terytorialnego. Dotacja zostanie przyznana pod warunkiem, że przedsięwzięcie nie zostało zakończone przed dniem złożenia wniosku o jej udzielenie.

W celu uzyskania dofinansowania należy złożyć odpowiedni wniosek, którego formularz dostępny jest na stronie internetowej WFOŚiGW w Zielonej Górze. Termin składania wniosków o przyznanie dofinansowania w roku 2012 upływa w dniu 31 stycznia 2012 r.

Nieprzekraczalnym terminem wykonania zadań, których realizacja zostanie dofinansowana w roku 2012, jest 31 października 2012 r. Wykonanie prac odbywa się pod nadzorem gminy, odpowiedzialnej za merytoryczny i formalno-prawny przebieg przedsięwzięcia.

Dofinansowanie realizowane jest w formie refundacji poniesionych kosztów kwalifikowanych na podstawie dokumentów, określonych w *Warunkach dofinansowania przez WFOŚiGW w Zielonej Górze przedsięwzięć związanych z realizacją gminnych programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest przy udziale środków NFOŚiGW*³².

7.2.2. Instrumenty oferowane przez BOŚ we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze

Oddział BOŚ w Poznaniu
60-529 Poznań, ul. J. Dąbrowskiego 81/85
tel. (0-61) 841-08-00, faks (0-61) 841-74-24
e-mail: poznan@bosbank.pl

³² http://www.wfosigw.zgora.pl/wfzg/doc/dok2011/uszczegolowienie_azbest_w2.pdf

*Oddział Operacyjny BOŚ w Zielonej Górze
65-001 Zielona Góra, ul. Westerplatte 50a
tel. (0-68) 324-36-54, faks (0-68) 324-51-95*

*Oddział Operacyjny BOŚ w Gorzowie Wielkopolskim
66-400 Gorzów Wielkopolski, ul. Sikorskiego 140A,
tel. (0-95) 733 67 50, faks (0-95) 733 67 55*

BOŚ Oddział w Poznaniu, Zielonej Górze i Gorzowie Wielkopolskim współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze w zakresie preferencyjnego kredytowania inwestycji polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest i realizowanych na terenie województwa lubuskiego. Umowa została zawarta na czas nieokreślony.

Kredyty preferencyjne z dopłatami do oprocentowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze są przeznaczone dla:

1. osób fizycznych,
2. osób prawnych,
3. innych jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, którym przepisy prawa zezwalają na nabywanie praw oraz na zaciąganie zobowiązań we własnym imieniu (np. wspólnoty mieszkaniowe),
4. właścicieli nieruchomości lub podmiotów dysponujących innym prawem władania nieruchomością.

Przedmiotem kredytowania objęte są zadania polegające na wymianie powierzchni dachowych lub elewacyjnych wykonanych z materiałów zawierających azbest w obiektach budowlanych.

Warunki kredytowania są następujące:

1. oprocentowanie: WIBOR 3M,
2. kwota kredytu: do 80% kwalifikowanych kosztów realizowanej inwestycji, lecz nie więcej niż 100.000 zł dla osób fizycznych oraz 300.000 zł dla pozostałych kredytobiorców
3. okres kredytowania: do 5 lat,
4. okres karencji: do 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy kredytowej,
5. okres realizacji zadania: do 9 miesięcy od daty postawienia przez Bank kredytu do dyspozycji Kredytobiorcy.

7.2.3. Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.

Bank BGŻ S.A.
ul. Kasprzaka 10/16, 01-211 Warszawa
tel. (022) 860-40-00, faks (022) 860-50-00
www.bgz.pl

Bank Gospodarki Żywnościowej (BGŻ) współpracuje z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie udzielania kredytów preferencyjnych. Podstawą do udzielania przez ARiMR pomocy ze środków krajowych, w tym dopłat do oprocentowania kredytów, jest *rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań ARiMR*. Zasady udzielania dopłat do oprocentowania ustalane są przez ARiMR. Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o kredyt preferencyjny są:

1. osoby fizyczne, posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, z wyłączeniem emerytów i rencistów,
2. osoby prawne,
3. jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.

Przedmiotem kredytowania w ramach linii o symbolu **nIP** zgodnie z *Warunkami i zasadami udzielania kredytów na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej i przetwórstwie produktów rolnych* m.in. mogą być objęte koszty rozbiórki i unieszkodliwienia materiałów szkodliwych, w tym wyrobów azbestowych, pod warunkiem realizowania inwestycji polegającej na budowie, przebudowie lub remoncie obiektów służących do prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej.

Warunki kredytowania są następujące:

1. oprocentowanie: zmienne, ustalane w oparciu o aktualną stopę redyskonta, nie mniej niż 2%,
2. kwota kredytu: nie może przekroczyć:
 - a. 80% wartości nakładów inwestycyjnych na gospodarstwo rolne i wynosić więcej niż 4.000.000 zł,
 - b. 70% wartości nakładów inwestycyjnych na dział specjalny produkcji rolnej i wynosić więcej niż 8.000.000 zł,
 - c. 70% wartości nakładów inwestycyjnych w przetwórstwie produktów rolnych i wynosić więcej niż 16.000.000 zł,
 - d. łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt a) i b) nie może przekroczyć 8.000.000 zł,

- e. łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt a) - c) nie może przekroczyć 16.000.000 zł.
- 3. okres kredytowania: do 8 lat,
- 4. okres karencji: do 2 lat.

7.2.4. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

*Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie
Al. Jana Pawła II 70, 00-175 Warszawa
tel. 0 800 38 00 84, faks 022 318-53-30
www.arimr.gov.pl
e-mail: info@arimr.gov.pl*

Działanie 121 Modernizacja gospodarstw rolnych

Beneficjentami w ramach działania 121 *Modernizacja gospodarstw rolnych* mogą być osoby fizyczne, osoby prawne oraz spółki osobowe działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej.³³:

W ramach działania wspierane są inwestycje materialne i niematerialne służące modernizacji produkcji rolnej, w szczególności:

- 1. inwestycje materialne:
 - a) budowa lub remont połączony z modernizacją budynków lub budowli,
 - b) zakup lub instalacja maszyn, urządzeń, w tym sprzętu komputerowego,
 - c) zakładanie, modernizacja sadów lub plantacji wieloletnich,
 - d) zakup, instalacja lub budowa elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej, przygotowania do sprzedaży lub sprzedaży bezpośredniej;
- 2. inwestycje niematerialne:
 - a) zakup patentów, licencji, w tym licencji na oprogramowanie,
 - b) usługi związane z przygotowaniem dokumentacji technicznej lub ekonomicznej dotyczącej projektu oraz nadzorem technicznym, związane bezpośrednio z realizacją projektu.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania 121 *Modernizacja gospodarstw rolnych* w okresie realizacji PROW nie może przekroczyć 300.000 zł. Do realizacji mogą być przyjęte

³³ Szczegółowe warunki dotyczące kryteriów jakie muszą spełniać potencjalni beneficjenci pomocy w ramach PROW zostały określone w samym programie, jak i w rozporządzeniach wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej

operacje, których wysokość kosztów kwalifikowanych będzie wynosiła powyżej 20.000 zł. Ograniczenie to nie dotyczy operacji obejmujących wyłącznie wyposażenie gospodarstwa rolnego w urządzenia do składowania nawozów naturalnych lub projektów związanych z dostosowaniem do norm wspólnotowych.

Szczegółowe warunki dofinansowania określone są w *rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 października 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Modernizacja gospodarstw rolnych" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*, Dz.U. 207 poz. 1372.

Działanie 311 Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Beneficjentami w ramach działania 311 *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* może być rolnik, który nie osiągnął wieku emerytalnego lub jego domownik w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników albo małżonek tego rolnika³⁴.

W ramach działania 311 *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* wspierane będą inwestycje w zakresie usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług dla ludności, sprzedaży hurtowej i detalicznej, rzemiosła lub rękodzielnictwa, robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych, usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, usług transportowych, usług komunalnych, przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, magazynowania lub przechowywania towarów, wytwarzania produktów energetycznych z biomasy, rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Do kosztów kwalifikowalnych projektu, który może być dofinansowany w ramach przedmiotowego działania zalicza się m.in. koszty budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej, a także koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki. W przypadku projektów związanych z turystyką wiejską (w tym agroturystyką) koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki będą także kosztem kwalifikowalnym.

Szczegółowe warunki dofinansowania określone są w *rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 września 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie*

³⁴ Szczegółowe warunki dotyczące kryteriów jakie muszą spełniać potencjalni beneficjenci pomocy w ramach PROW zostały określone w samym programie, jak i w rozporządzeniach wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej

szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Dz.U. nr 166 poz. 1125.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania 311 *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* w okresie realizacji PROW nie może przekroczyć 100.000 zł. Maksymalny poziom pomocy finansowej może wynosić 50% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Działanie 312 Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Beneficjentem w ramach działania 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* może być osoba fizyczna lub osoba prawna, lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi (podejmuje) działalność jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające poniżej 10 osób, i mające obrót nieprzekraczający równowartości w zł 2 mln euro³⁵:

W ramach działania 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* wspierane będą inwestycje w zakresie usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług dla ludności, sprzedaży hurtowej i detalicznej, rzemiosła lub rękodzielnictwa, robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych, usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, usług transportowych, usług komunalnych, przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, magazynowania lub przechowywania towarów, wytwarzania produktów energetycznych z biomasy, rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Do kosztów kwalifikowalnych projektów, które realizowane są w działaniu 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* zalicza się koszty budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją niemieszkalnych obiektów budowlanych wraz z zakupem instalacji technicznej, a także koszty nadbudowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją istniejących budynków mieszkalnych wraz z zakupem instalacji technicznej. Koszty rozbiórki i utylizacji materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji, a także koszty materiałów zastępujących materiały szkodliwe (w tym wyrobów azbestowych) będą kosztami kwalifikowanymi.

Maksymalny poziom pomocy finansowej może wynosić 50% kosztów

³⁵ Szczegółowe warunki dotyczące kryteriów jakie muszą spełniać potencjalni beneficjenci pomocy w ramach PROW zostały określone w samym programie, jak i w rozporządzeniach wykonawczych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej

kwalifikowalnych przedsięwzięcia. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne w ramach działania 312 *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* w okresie realizacji PROW nie może przekroczyć 300.000 zł, z tym, że beneficjent może otrzymać dotację w wysokości odpowiednio:

- 100.000 zł, jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 1 i mniej niż 2 miejsca pracy,
- 200.000 zł, jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 2 i mniej niż 3 miejsca pracy,
- 300.000 zł, jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 3 miejsc pracy.

Szczegółowe warunki dofinansowania określone są w *rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 marca 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*, Dz. U. nr 55, poz. 335.

8. Monitoring procesu realizacji Programu

Monitoring realizacji pozwoli na bieżącą analizę oraz kontrolę zgodności założonego harmonogramu realizacji z faktycznymi działaniami podejmowanymi przez właścicieli poszczególnych obiektów. Kontrolowanie zmian w skali gminy w odniesieniu do poszczególnych budynków pozwoli na zaplanowanie i weryfikację działań związanych z terminami usuwania azbestu. Każda zmiana w zakresie liczby budynków pokrytych płytami azbestowo-cementowymi, ilości czy też stanu wyrobów zawierających azbest zgłoszona przez właściciela budynku zostanie naniesiona w bazie danych przez pracownika Urzędu Miejskiego, co umożliwi bieżącą aktualizację bazy danych o wyrobach zawierających azbest.

W przypadku braku informacji od właścicieli/zarządców budynków koniecznym jest przeprowadzenie aktualizacji inwentaryzacji w terenie. Wynika to z faktu, iż ponad 99% zinwentaryzowanych obiektów wymaga ponownej oceny w ciągu 5 lat (stopień pilności III). Działania te pozwolą w efektywny sposób monitorować proces usuwania azbestu w odniesieniu do konkretnych obiektów.

W celu efektywnego monitorowania przyjęto wskaźniki, służące ocenie wdrażania *Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa*.

Tabela nr 17 *Wskaźniki oceny wdrażania Programu*

Lp.	Wskaźniki oceny	Jednostka
1	Ilość wyrobów zawierających azbest na 1 km ² powierzchni Gminy	Mg/km ²
2	Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest	Mg/rok
3	Nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest	zł/rok
4	Ilość „dzikich wysypisk” z odpadami azbestowymi	szt.

Na podstawie bazy danych o lokalizacji i powierzchni/elewacji pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych oraz proponowanych powyżej wskaźników oceny wdrażania *Programu*, możliwe będzie monitorowanie *Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa*, jak również realizacja zadań określonych w *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*.

Wskaźnik ilości wyrobów zawierających azbest na 1 km² powierzchni Gminy powinien ulegać zmniejszeniu w każdym roku realizacji *Programu*, począwszy od wartości bazowej wynoszącej 6,4 Mg/km² w 2011 r.

Wskaźnik ilości unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w [Mg/rok] przy założeniu równomierności rozłożenia procesu w każdym roku realizacji poszczególnych etapów *Programu* powinien wynosić odpowiednio:

1. etap I – 37 Mg/rok,
2. etap II – 67 Mg/rok,
3. etap III – 74 Mg/rok.

Nakłady finansowe ponoszone na usunięcie odpadów zawierających azbest przy założeniu równomierności rozłożenia procesu w czasie powinny wynosić odpowiednio:

1. etap I – 48,5 tys. zł/rok,
2. etap II – ok. 88 tys. zł/rok,
3. etap III – ok. 98 tys. zł/rok.

Wskaźnik ilości „dzikich wysypisk” z odpadami azbestowymi na terenie Gminy w roku bazowym wynosi 0. Jest to szczególnie wrażliwy wskaźnik w monitorowaniu bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest. Należy zwrócić szczególną uwagę, m.in. poprzez akcje informacyjno-edukacyjne, aby po zdemontowaniu wyroby azbestowe trafiły na uprawnione składowisko.

Zgodnie z *Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* przyjętym przez Radę Ministrów RP 14.07.2009 r. (zmienionej uchwałą nr 39/2010 z 15.03.2010 r.) do zadań samorządu gminnego należy:

1. gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego,
2. przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami,
3. organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm,
4. organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w *Programie*,
5. inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
6. współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest,
7. współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
8. współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację *Programu*,
9. współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

9. Podsumowanie

Głównym celem opracowania *Programu usuwania azbestu oraz wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Szprotawa* jest zaplanowanie usunięcia wyrobów azbestowych z terenu Gminy i ich bezpieczne unieszkodliwienie.

W trakcie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest stanowiących pokrycia dachowe i elewacje obiektów budowlanych na terenie Gminy Szprotawa pozyskano informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych w gminie. Na podstawie uzyskanych wyników inwentaryzacji można stwierdzić, iż na terenie Gminy znajduje się 114.744 m² płyt azbestowo-cementowych, co po przeliczeniu daje 1.492 Mg.

Odpady azbestowe z terenu Gminy Szprotawa mogą być przyjmowane na składowisku w Chróściku, a także na pozostałych składowiskach w Polsce.

Proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być zakończony do końca 2032 roku. Przyjęto harmonogram zgodny z *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*.

Na podstawie wyników inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest stanowiących pokrycia dachowe i elewacje obiektów budowlanych przyjęto, iż w etapie I w latach 2011-2012 powinno zostać unieszkodliwione 74 Mg odpadów azbestowych, w etapie II w latach 2013-2022 – 671 Mg, w etapie III w latach 2023-2032 – 746 Mg.

Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest (łącznie z zakupem i montażem nowych pokryć dachowych) wynoszą ok. 9,4 mln zł, w tym w pierwszym okresie, tj. do 2012 roku - ok. 474 tys. zł. Należy podkreślić, iż koszty zakupu i montażu nowych pokryć dachowych stanowią niemal 80% kosztów realizacji *Programu*. Przewiduje się, że koszty te będą pokrywane głównie przez właścicieli obiektów. Możliwe jest również wykorzystanie źródeł zewnętrznych finansowania części działań, polegających na bezpiecznym usuwaniu wyrobów azbestowych, tj. środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, a także kredytów preferencyjnych z Banku Ochrony Środowiska i BGŻ.

Monitoring *Programu* powinien być prowadzony w odniesieniu do poszczególnych budynków, co pozwoli na zaplanowanie i weryfikację działań związanych z terminami usuwania azbestu.

10. Bibliografia

1. Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubuskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2020, Zielona Góra, 2010,
2. „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, red. Neonila Szeszenia-Dąbrowska, Łódź, 2004,
3. „Bezpieczne postępowania z azbestem i materiałami zawierającymi azbest”, red. Jerzy Dyczka, Materiały specjalistycznego kursu szkoleniowego, AGH, Kraków, 26-27.06.2003,
4. „Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2001,
5. Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl,
6. Baza wyrobów i odpadów zawierających azbest, www.bazaazbestowa.pl,
7. Oświadczenie rządowe z dnia 23 marca 2007 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r., Dz.U. nr 99, poz. 667,
8. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Szprotawa na lata 2004-2011, Szprotawa, 2004,
9. Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żagańskiego na lata 2009-2018, Żagań, 2010,
10. Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Szprotawa na lata 204-2011, Szprotawa 2004,
11. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, Warszawa, 2010,
12. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Województwa Lubuskiego, Zielona Góra, 2006,
13. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Powiatu Żagańskiego na lata 2010-2032, Żagań, 2010,
14. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów, Dz.U. nr 216, poz. 1824,
15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. nr 162, poz. 1089,
16. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 10 października 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, Dz.U. Nr 212, poz. 1769,
17. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest, Dz.U. z 2011 r., Nr 8, poz.31,

18. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. nr 71, poz. 649,
19. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów, Dz.U. Nr 249, poz. 1673,
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lutego 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów, Dz.U. nr 39, poz. 320,
21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów, Dz.U. nr 112, poz. 1206,
22. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, Dz.U. nr 124, poz. 1033
23. Serwis internetowy Gminy Szprotawa, www.szprotawa.pl,
24. Strona internetowa WFOŚiGW w Zielonej Górze, www.wfosigw.zgora.pl,
25. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. z 2004 r. nr 3, poz. 20 z późn. zm.,
26. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, Dz.U. z 2007 r. nr 39 poz. 251 z późn. zm,
27. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.,
28. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw, Dz.U. nr 100, poz. 1085 z późn. zm.,
29. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych, Dz.U. nr 199, poz. 1671 z późn. zm.

11. Spis załączników, tabel, wykresów i map

Załącznik 1. Wzór oznakowania instalacji lub urządzeń zawierających azbest, rur azbestowo-cementowych oraz dróg utwardzonych odpadami azbestowymi ..	70
Załącznik 2. Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest.....	71
Załącznik 3. Wzór oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.....	73
Załącznik 4. Wzór informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu, PCB oraz innych substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska ..	75
Załącznik 5. Karta ewidencji odpadu.....	76
Załącznik 6. Karta przekazania odpadu	77
Załącznik 7. Procedury dotyczące obowiązków i postępowania właścicieli i zarządców przy użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów	78
Załącznik 8. Szczegółowe zestawienie wyników inwentaryzacji	82
Załącznik 9. Wykaz składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest	102
Tabela nr 1 <i>Powierzchnia płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych.....</i>	25
Tabela nr 2 <i>Ilość płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych.....</i>	26
Tabela nr 3 <i>Ilość płyt azbestowo-cementowych wykorzystywanych w elewacjach budynków</i>	26
Tabela nr 4 <i>Ilość wyrobów azbestowo-cementowych na terenie Gminy Szprotawa</i>	27
Tabela nr 5 <i>Wyniki inwentaryzacji w podziale na miejscowości Gminy Szprotawa</i>	27
Tabela nr 6 <i>Wyniki inwentaryzacji według stopni pilności usunięcia wyrobów azbestowych z terenu Gminy Szprotawa.....</i>	43
Tabela nr 7 <i>Liczba obiektów według stopni pilności usunięcia wyrobów azbestowych w podziale na miejscowości</i>	44
Tabela nr 8 <i>Wyniki inwentaryzacji w podziale na typ własności</i>	45
Tabela nr 9 <i>Wyniki inwentaryzacji obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Szprotawa</i>	46
Tabela nr 10 <i>Harmonogram realizacji Programu w podziale na 3 etapy.....</i>	50
Tabela nr 11 <i>Odpowiedzialność za realizację Programu</i>	51
Tabela nr 12 <i>Nakłady finansowe na usunięcie płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe obiektów budowlanych (w tys. zł).....</i>	52
Tabela nr 13 <i>Nakłady finansowe na wykonanie nowych pokryć dachowych (w tys. zł)....</i>	53
Tabela nr 14 <i>Nakłady finansowe na wykonanie termomodernizacji elewacji (w tys. zł) ...</i>	54
Tabela nr 15 <i>Szacunkowe całkowite koszty realizacji Programu (w tys. zł)</i>	54
Tabela nr 16 <i>Prognozowana struktura finansowania realizacji Programu (w tys. zł).....</i>	56
Tabela nr 17 <i>Wskaźniki oceny wdrażania Programu.....</i>	64
Wykres nr 1 <i>Porównanie liczby obiektów budowlanych z wyrobami azbestowymi w poszczególnych miejscowościach Gminy Szprotawa.....</i>	28
Wykres nr 2 <i>Porównanie ilości wyrobów azbestowych w poszczególnych miejscowościach Gminy Szprotawa</i>	29
Wykres nr 3 <i>Porównanie średniej powierzchni płyt azbestowo-cementowych w poszczególnych miejscowościach Gminy Szprotawa.....</i>	31
Mapa nr 1 <i>Poglądowa mapa rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Szprotawa</i>	32
Mapa nr 2 <i>Szczegółowa mapa rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Szprotawa</i>	33

Załącznik 1. Wzór oznakowania instalacji lub urządzeń zawierających azbest, rur azbestowo-cementowych oraz dróg utwardzonych odpadami azbestowymi

Pomieszczenie zawiera azbest*

* Tylko w przypadku oznakowania pomieszczenia w związku z brakiem możliwości trwałego umieszczenia oznakowania na instalacji lub urządzeniu zawierającym azbest.

Wszystkie instalacje lub urządzenia zawierające azbest oraz rury azbestowo-cementowe powinny być oznakowane w następujący sposób:

- 1) oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno mieć wymiary: co najmniej 5 cm wysokości (H) i 1/2H szerokości;
- 2) oznakowanie powinno składać się z:
 - a) części górnej ($h = 40\% H$) zawierającej literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
 - b) części dolnej ($60\% H$) zawierającej standardowy napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle; napis powinien być wyraźnie czytelny;
- 3) jeżeli wyrób zawiera krokidolit, standardowo stosowany zwrot "zawiera azbest" powinien być zastąpiony zwrotem "zawiera krokidolit/azbest niebieski".

Wzór oznakowania dróg utwardzonych odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczonych trwale przed emisją włókien azbestu

Wszystkie drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu, powinny być oznakowane w następujący sposób:

- 1) oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno mieć wymiary: co najmniej 30 cm wysokości (H) i 1/2H szerokości;
- 2) oznakowanie powinno składać się z:
 - a) części górnej ($h = 40\% H$) zawierającej literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
 - b) części dolnej ($60\% H$) zawierającej standardowy napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle; napis powinien być wyraźnie czytelny.

Załącznik 2. Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾

1. Nazwa miejsca/urządzenia/instalacji, adres²⁾:
.....
.....
2. Wykorzystujący wyroby zawierające azbest – imię i nazwisko lub nazwa i adres:
.....
.....
3. Rodzaj zabudowy³⁾:
4. Numer działki ewidencyjnej⁴⁾:
5. Numer obrębu ewidencyjnego⁴⁾:
6. Nazwa, rodzaj wyrobu⁵⁾:
7. Ilość posiadanych wyrobów⁶⁾:
8. Stopień pilności⁷⁾:
9. Zaznaczenie miejsca występowania wyrobów⁸⁾:
a) nazwa i numer dokumentu:
- b) data ostatniej aktualizacji:
10. Przewidywany termin usunięcia wyrobów:
11. Ilość usuniętych wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia⁶⁾:

.....
(podpis)

data

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uznaje się każdy wyrób zawierający wagowo 0,1 % lub więcej azbestu.

²⁾ Adres faktycznego miejsca występowania azbestu należy uzupełnić w następującym formacie: województwo, powiat, gmina, miejscowość, ulica, numer nieruchomości.

³⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, budynek mieszkalno-gospodarczy, inny.

⁴⁾ Należy podać numer działki ewidencyjnej i numer obrębu ewidencyjnego faktycznego miejsca występowania azbestu.

⁵⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- rury i złącza azbestowo-cementowe pozostawione w ziemi,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szceliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- drogi zabezpieczone (drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, po trwałym zabezpieczeniu przed emisją włókien azbestu),
- drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, ale niezabezpieczone trwale przed emisją włókien azbestu,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura; podać jakie.

⁶⁾ Ilość wyrobów zawierających azbest należy podać w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (kg, m², m³, m.b., km).

⁷⁾ Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 r. Nr 162, poz. 1089).

⁸⁾ Nie dotyczy osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami. Należy podać nazwę i numer dokumentu oraz datę jego ostatniej aktualizacji, w którym zostały oznaczone miejsca występowania wyrobów zawierających azbest, w

szczegółności planu sytuacyjnego terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest, dokumentacji technicznej.

Załącznik 3. Wzór oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

OCENA stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Nazwa miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Adres miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej:

.....

Rodzaj zabudowy¹⁾:

Numer działki ewidencyjnej²⁾:

Numer obrębu ewidencyjnego²⁾:

Nazwa, rodzaj wyrobu³⁾:

Ilość wyrobów⁴⁾:

Data sporządzenia poprzedniej oceny⁵⁾:

Grupa/ nr	Rodzaj i stan wyrobu	Punkty	Ocena
I	Sposób zastosowania azbestu		
1	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)	30	
2	Tynk zawierający azbest	30	
3	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1 000 kg/m ³)	25	
4	Pozostałe wyroby z azbestem (np. pokrycia dachowe, elewacyjne)	10	
II	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
5	Duże uszkodzenia powierzchni, naruszona struktura włókien	60	
6	Niewielkie uszkodzenia powierzchni (rysy, odpryski, załamania), naruszona struktura włókien	30	
7	Ścisła struktura włókien przy braku warstwy zabezpieczającej lub jej dużych ubytkach	15	
8	Warstwa zabezpieczająca bez uszkodzeń	0	
III	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
9	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac	30	
10	Wyrób bezpośrednio dostępny (do wysokości 2 m)	15	
11	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne	10	
12	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania lub czynniki atmosferyczne	10	
13	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne	0	
IV	Miejsce usytuowania wyrobu w stosunku do pomieszczeń użytkowych		
14	Bezpośrednio w pomieszczeniu	30	
15	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem	25	
16	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)	25	
17	Na zewnątrz obiektu (np. tynk)	20	
18	Elementy obiektu (np. osłony balkonowe, filarki międzyokienne)	10	
19	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym	5	

20	Bez kontaktu z pomieszczeniem (np. na dachu odizolowanym od pomieszczeń mieszkalnych)	0	
V	Wykorzystanie miejsca/obiektu/urządzenia budowlanego/instalacji przemysłowej		
21	Regularne przez dzieci, młodzież lub sportowców	40	
22	Stałe lub częste (np. zamieszkanie, miejsce pracy)	30	
23	Czasowe (np. domki rekreacyjne)	15	
24	Rzadkie (np. strychy, piwnice, komórki)	5	
25	Nieużytkowane (np. opuszczone zabudowania mieszkalne lub gospodarskie, wyłączone z użytkowania obiekty, urządzenia lub instalacje)	0	
SUMA PUNKTÓW OCENY			
STOPIEŃ PILNOŚCI			

UWAGA: W każdej z pięciu grup arkusza należy wskazać co najmniej jedną pozycję. Jeśli w grupie zostanie wskazana więcej niż jedna pozycja, sumując punkty z poszczególnych grup, należy uwzględnić tylko pozycję o najwyższej punktacji w danej grupie. Sumaryczna liczba punktów pozwala określić stopień pilności:

Stopień pilności I od 120 punktów

wymagane pilnie usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie

Stopień pilności II od 95 do 115 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku

Stopień pilności III do 90 punktów

wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat

.....
Oceniający
(nazwisko i imię)

.....
Właściciel/Zarządca
(podpis)

.....
(miejsowość, data)

.....
(adres lub pieczęć z adresem)

Objaśnienia:

¹⁾ Należy podać rodzaj zabudowy: budynek mieszkalny, budynek gospodarczy, budynek przemysłowy, inny.

²⁾ Należy podać numer obrębu ewidencyjnego i numer działki ewidencyjnej faktycznego miejsca występowania azbestu.

³⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura, podać jakie.

⁴⁾ Ilość wyrobów azbestowych podana w jednostkach masy (Mg) oraz w jednostkach właściwych dla danego wyrobu (m², m³, mb).

⁵⁾ Należy podać datę przeprowadzenia poprzedniej oceny; jeśli jest to pierwsza ocena, należy wpisać „pierwsza ocena”.

Załącznik 4. Wzór informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu, PCB oraz innych substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska

Gmina:
 Powiat:
 Województwo:

Informacje za okres:
 określające stan na dzień:

Dział 1. Informacje dotyczące azbestu

Lp.	Nazwa wyrobu zawierającego azbest ¹⁾	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Jednostka miary	Ilość	Uwagi ²⁾

Objaśnienia:

- ¹⁾ Przy określaniu nazwy wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
- * płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - * płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
 - * rury i złącza azbestowo-cementowe,
 - * izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - * wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 - * przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - * szczeliwa azbestowe,
 - * taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - * wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - * papier i tektura,
 - * inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.
- ²⁾ Należy wskazać obiekt, w którym znajdują się wyroby zawierające azbest, oraz określić ich stan - stopień uszkodzenia wyrobów zawierających azbest.

Załącznik 5. Karta ewidencji odpadu

KARTA EWIDENCJI ODPADU ¹⁾					Nr karty		Rok kalendarzowy			
Kod odpadu ²⁾										
Rodzaj odpadu ²⁾										
Procentowa zawartość PCB w odpadzie ³⁾										
Posiadacz odpadów ⁴⁾										
Adres posiadacza odpadów⁵⁾										
Województwo		Gmina		Miejscowość		Telefon służbowy		Faks służbowy		
Ulica			Nr domu		Nr lokalu		Kod pocztowy			
Miejsce prowadzenia działalności⁶⁾										
Województwo		Gmina		Miejscowość		Telefon służbowy		Faks służbowy		
Ulica			Nr domu		Nr lokalu		Kod pocztowy			
Działalność w zakresie: ⁷⁾										
W ☐			Zb ☐		Od ☐		Un ☐		Ok ☐	
Gospodarowanie odpadami										
Miesiąc	Masa wytworzonych odpadów [Mg] ^{8,9)}	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg] ^{8,10,11)}	Masa przyjętych odpadów [Mg] ⁸⁾	Nr karty przekazania odpadu ¹²⁾	we własnym zakresie			odpady przekazane		imię i nazwisko osoby sporządzającej
					masa [Mg] ^{8,13)}	metoda odzysku R ¹⁴⁾	metoda unieszkodliwiania D ¹⁵⁾	masa [Mg] ⁸⁾	nr karty przekazania odpadu ¹⁶⁾	

Objaśnienia:

- 1) W przypadku wytwarzania, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów należy sporządzać osobną kartę ewidencji odpadu dla każdego miejsca prowadzenia działalności, z wyjątkiem usług, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 22 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. W przypadku odbierania odpadów komunalnych należy sporządzić osobno kartę dla każdej gminy, z terenu której odpady komunalne są odbierane. Nie dotyczy komunalnych osadów ściekowych stosowanych w celach, o których mowa w art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, prowadzącego zakład przetwarzania, o którym mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495, z późn. zm.), w zakresie odpadów powstałych w wyniku demontażu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, oraz prowadzącego stację demontażu i prowadzącego punkt zbierania pojazdów, o których mowa w ustawie z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 25, poz. 202, z późn. zm.), w zakresie gospodarowania pojazdami wycofanymi z eksploatacji.
- 2) Zgodnie z katalogiem odpadów stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).
- 3) Dotyczy działalności w zakresie unieszkodliwiania PCB.
- 4) Podać imię i nazwisko lub nazwę posiadacza odpadów. W przypadku odbierania odpadów komunalnych posiadaczem obowiązany do wypełnienia karty ewidencji odpadu jest przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, z późn. zm.), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w tej ustawie.
- 5) Podać adres zamieszkania lub siedziby posiadacza odpadów.
- 6) Podać adres miejsca prowadzenia działalności. W przypadku posiadania decyzji na prowadzenie działalności na terenie całego kraju lub na określonym obszarze należy wskazać adres siedziby lub miejsca zamieszkania posiadacza odpadów. W przypadku przedsiębiorcy, który uzyskał zezwolenie na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, należy podać województwo i gminę.
- 7) Zaznaczyć symbolem X właściwy kwadrat: W - wytwarzanie odpadów, Zb - zbieranie odpadów, Od - odzysk, Un - unieszkodliwianie odpadów, Ok - odbieranie odpadów komunalnych.
- 8) Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.
- 9) Nie dotyczy odpadów komunalnych.
- 10) Odpady komunalne w rozumieniu definicji zawartej w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
- 11) Wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w tej ustawie.
- 12) Podać nr karty przekazania, na podstawie której odpad został przyjęty. W przypadku przywozu odpadów na terytorium kraju należy wpisać "Przywóz do RP". W przypadku przyjmowania odpadów z innego miejsca prowadzenia działalności danego posiadacza odpadów należy wskazać to miejsce, podając województwo, nazwę miejscowości, ulicę, nr domu i lokalu. W przypadku przyjmowania odpadów od posiadacza zwolnionego z obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów rubryka pozostaje niewypełniona.
- 13) Podać masę odpadów zagospodarowanych we własnym zakresie.
- 14) Symbole R określają procesy odzysku zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
- 15) Symbole D określają procesy unieszkodliwiania odpadów zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
- 16) Podać nr karty przekazania odpadu, którą został przekazany innemu posiadaczowi odpadów. W przypadku wywozu odpadów poza terytorium kraju należy wpisać "Wywóz poza RP". W przypadku przekazania odpadów osobom fizycznym lub jednostkom organizacyjnym niebędącym przedsiębiorcami do wykorzystania na własne potrzeby zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach należy wpisać "Przekazane os. fiz.". W przypadku przekazywania do innego miejsca prowadzenia działalności danego posiadacza odpadów należy wskazać to miejsce, podając województwo, nazwę miejscowości, ulicę, nr domu i lokalu.

Załącznik 6. Karta przekazania odpadu

KARTA PRZEKAZANIA ODPADU		Nr karty ¹⁾	Rok kalendarzowy
Posiadacz odpadów, który przekazuje odpad ^{2,3)}	Transportujący odpad ^{2,4)}	Posiadacz odpadów, który przejmuje odpad ²⁾	
Adres ⁵⁾	Adres ^{5,6)}	Adres ⁵⁾	
Nr REGON ⁶⁾	Nr REGON ^{6, 7)}	Nr REGON ⁶⁾	
Miejsce przeznaczenia odpadów ⁸⁾			
Rodzaj procesu przetwarzania, któremu powinien zostać poddany odpad ⁹⁾			
Wnoszę o wydanie dokumentu potwierdzającego odzysk lub recykling ¹⁰⁾		TAK ☐	NIE ☐
Kod odpadu ¹¹⁾	Rodzaj odpadu ¹¹⁾		
Data/miesiąc ^{12,13)}	Masa przekazanych odpadów [Mg] ¹⁴⁾	Numer rejestracyjny pojazdu, przyczepy lub naczepy ^{7,15)}	
Potwierdzam przekazanie odpadu	Potwierdzam wykonanie usługi transportu ^{4,6)}	Potwierdzam przejęcie odpadu	
data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	

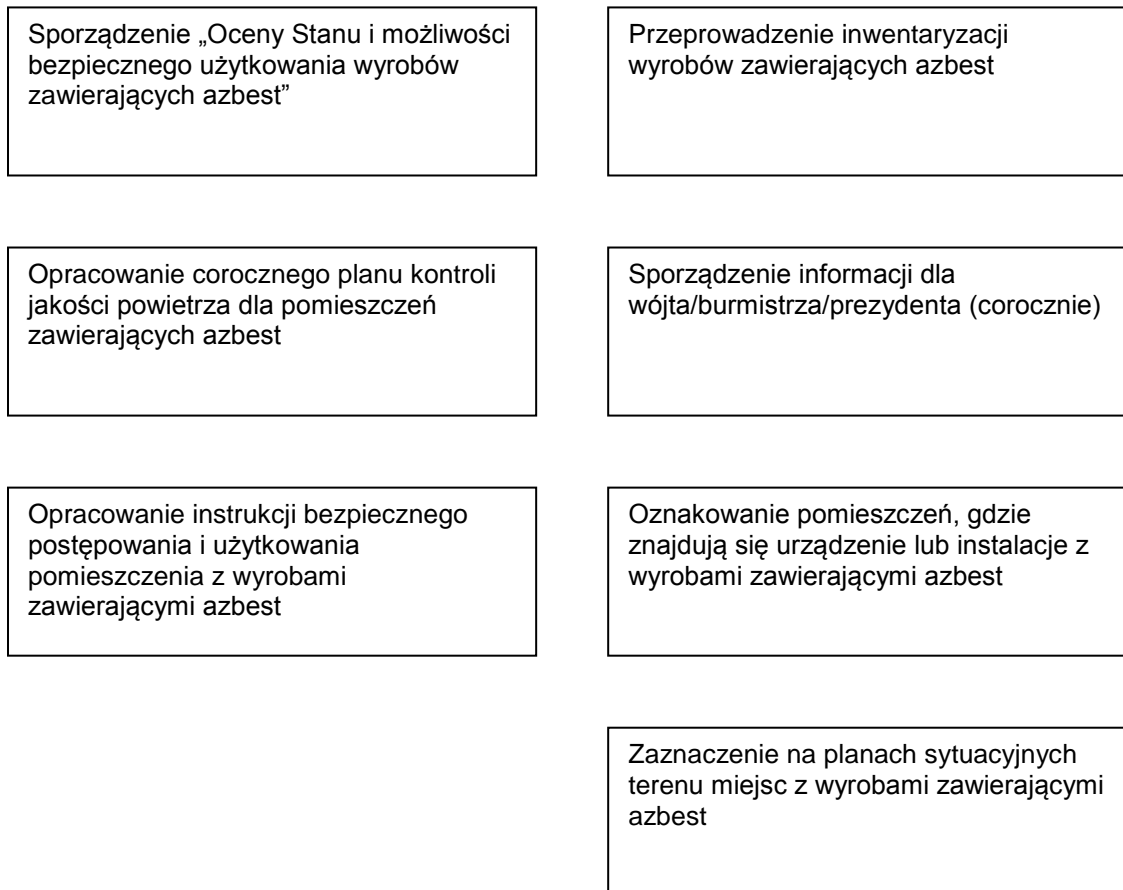
Objaśnienia:

- 1) Numer jest nadawany przez posiadacza odpadów, który przekazuje odpad.
- 2) Podać imię i nazwisko lub nazwę podmiotu.
- 3) W przypadku odpadów komunalnych do wypełnienia karty przekazania odpadu jest obowiązany przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008, z późn. zm.), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w tej ustawie.
- 4) Dotyczy przedsiębiorcy transportującego odpady, niebędącego posiadaczem odpadów, działającego na zlecenie innego posiadacza odpadów, który zlecił mu wykonanie usługi transportu odpadów.
- 5) Podać adres zamieszkania lub siedziby podmiotu.
- 6) O ile posiada.
- 7) W przypadku gdy odpad jest transportowany kolejno przez dwóch lub więcej prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, w oznaczonych rubrykach należy podać wymagane dane i podpisy wszystkich transportujących odpad z zachowaniem kolejności transportowania odpadu.
- 8) Podać adres miejsca odbioru odpadu, pod który należy dostarczyć odpad, wskazany przez posiadacza odpadu transportującemu odpady.
- 9) Dotyczy stacji demontażu w przypadku przekazywania odpadów powstałych w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Podać symbol R lub D. Symbole R określają procesy odzysku zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach. Symbole D określają procesy unieszkodliwiania odpadów zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.
- 10) Dotyczy dokumentów wystawianych przez prowadzących odzysk lub recykling na podstawie ustawy z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 90, poz. 607, z późn. zm.).
- 11) Zgodnie z katalogiem odpadów stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).
- 12) W przypadku odpadów niebezpiecznych podać datę przekazania odpadu.
- 13) Karta może być stosowana jako jednorazowa karta przekazania odpadu lub jako zbiorcza karta przekazania odpadu, obejmująca odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego transportującego odpady temu samemu posiadaczowi odpadów.
- 14) Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.
- 15) Dotyczy odpadów niebezpiecznych.

Załącznik 7. Procedury dotyczące obowiązków i postępowania właścicieli i zarządców przy użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów ³⁶

Procedura nr 1

Opis procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania właścicieli i zarządców budynków, budowli, instalacji i urządzeń oraz terenów gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest. Procedura dotyczy więc bezpiecznego ich użytkowania.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje okres posiadania budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu - niezależnie od ich wielkości lub stanu, jeżeli znajdują się tam wyroby zawierające azbest.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia technicznego oraz terenu - gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest - ma obowiązek sporządzenia - w 2 egzemplarzach - „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (załącznik 4). Właściciele lub zarządcy, którzy spełnili ten obowiązek wcześniej - sporządzają następną „Oceny...” w terminach wynikających z warunków poprzedniej „Oceny...” - tzn.:

- Po 5-u latach - jeżeli wyroby zawierające azbest są w dobrym stanie technicznym i nieszkodzone,

³⁶ „Bezpieczne postępowania z azbestem i materiałami zawierającymi azbest” pod red. Jerzego Dyczka, Materiały specjalistycznego kursu szkoleniowego, AGH, Kraków, 26-27.06.2003

- Po roku - jeżeli przy poprzedniej „Ocenie...” ujawnione zostały drobne (do 3% powierzchni wyrobów) uszkodzenia.

Wyroby, które posiadały lub posiadają duże i widoczne uszkodzenia - powinny zostać bezzwłocznie usunięte.

Jeden egzemplarz „Oceny...” właściciel lub zarządca zobowiązany jest złożyć właściwemu terenowo organowi architektoniczno-budowlanemu lub powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego - w terminie do 30-tu dni od dnia jej sporządzenia. Drugi egzemplarz zachowuje przy dokumentacji budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu - do czasu sporządzenia następnej „Oceny..”.

Właściciel lub zarządca zobowiązany jest do przeprowadzenia inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Wyniki inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Wyniki inwentaryzacji powinny służyć do sporządzenia stosownej informacji dla wójta, burmistrza lub prezydenta miasta - właściwego dla miejsca znajdowania się budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest. Wzory informacji są odpowiednio w załącznikach:

- Załącznik 2 - Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania.
- Załącznik 3 - Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone.

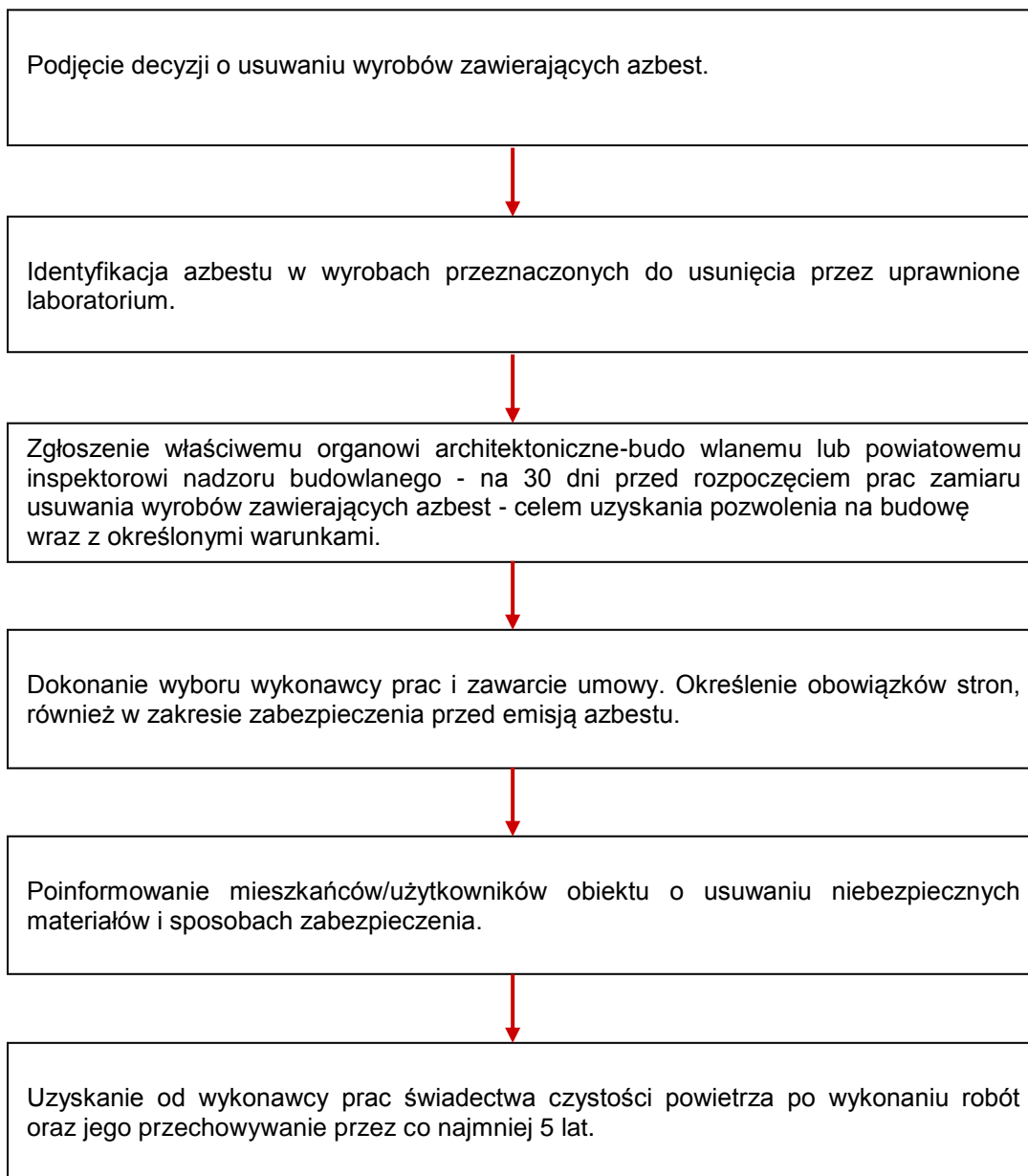
Informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest - co pozwoli na ocenę zagrożenia dla ludzi i środowiska w danym rejonie. Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie występują wyroby zawierające azbest, ma ponadto obowiązki:

- Oznakowania pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest - odpowiednim znakiem ostrzegawczym dla azbestu (załącznik 1).
- Opracowania i wywieszenia na widocznym miejscu instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest.
- Zaznaczenia na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.

Ponadto, jeżeli w budynku, budowli, instalacji lub urządzeniu o: znajdują się wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m³ (tzw. „miękkie”), lub jeżeli wyroby zawierają azbest krokidolid a także jeżeli te wyroby znajdują się w zamkniętych pomieszczeniach, lub istnieje, uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska - właściciel lub zarządca powinien opracować plan kontroli jakości powietrza (monitoringu), a jego wyniki uwz; dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Procedura nr 2

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i postępowania właścicieli zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów z wyrobami zawierającymi azbest - przed i w czasie wykonywania prac usuwania lub zabezpieczenia takich prac.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje okres podjęcia decyzji o zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, do zakończenia tych robót i uzyskania stosownego oświadczenia wykonawcy prac.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie znajduje się

azbest lub wyroby zawierające azbest - powinien dokonać identyfikacji rodzaju i ilości azbestu w wyrobach, przez uprawnione do takich prac laboratorium. Identyfikacja azbestu powinna nastąpić w okresie użytkowania wyrobów, jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania prac zabezpieczenia lub usuwania takich wyrobów - o ile informacja ta, nie jest podana w innych dokumentach budowy przedmiotowego obiektu.

Identyfikacja azbestu jest obowiązkiem właściciela lub zarządcy, wynikającym z tytułu własności oraz odpowiedzialności prawnej, dotyczącej ochrony osób trzecich od szkód mogących wynikać z nieodpowiedniej eksploatacji przedmiotu stanowiącego własność. Wyniki identyfikacji azbestu powinny być uwzględniane przy:

- Sporządzaniu „Oceny...”
- Sporządzaniu informacji dla wójta, burmistrza, prezydenta miasta
- Zawieraniu umowy na wykonanie prac zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest z wykonawcą tych prac - wytwarzającym odpady niebezpieczne.

Właściciel lub zarządca może zlecić innym - fachowo przygotowanym osobom lub podmiotom prawnym - przeprowadzenia czynności wykonania identyfikacji azbestu w wyrobach. W każdym przypadku powinno to mieć miejsce przed rozpoczęciem prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu i wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek zgłoszenia - na 30 dni przed rozpoczęciem prac, wniosku o pozwolenie na budowę (remont), wraz z określonymi warunkami. Wniosek powinien zostać sporządzony z uwzględnieniem przepisów wynikających z art. 31 ust. 3, pkt.2 oraz art. 36 ust.1 pkt. 1 i 4 *ustawy - Prawo budowlane*. Zatajenie informacji o występowaniu azbestu w wyrobach, które będą przedmiotem prac remontowo-budowlanych skutkuje - na podstawie *ustawy - Prawo ochrony środowiska* - odpowiedzialnością prawną. Po dopełnieniu obowiązków formalnoprawnych, właściciel lub zarządca dokonuje wyboru wykonawcy prac - wytwórcy odpadów niebezpiecznych. Zawiera umowę na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczenia budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z azbestu. W umowie powinny być jasno sprecyzowane obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac.

Niezależnie od obowiązków wykonawcy prac, właściciel lub zarządca powinien poinformować mieszkańców lub użytkowników budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, o usuwaniu niebezpiecznych materiałów zawierających substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla ludzi oraz o sposobach zabezpieczenia przed tą szkodliwością.

Na końcu właściciel lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac, pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania robót i oczyszczenia z azbestu, a następnie przechowywać je przez okres co najmniej 5 lat, wraz z inną dokumentacją budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu.

Załącznik 8. Szczegółowe zestawienie wyników inwentaryzacji

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
1	Biernatów		3	86/1	2	3	91
2	Biernatów		5	63	2	3	40
3	Biernatów		5	186	2	3	10
4	Biernatów		6	23/5	2	3	212
5	Biernatów		6	23/5	2	3	119
6	Biernatów		6	23/5	2	3	44
7	Biernatów		9	57/1	2	3	10
8	Biernatów		9	57/1	2	3	21
9	Biernatów		16	48	2	3	43
10	Biernatów		16	48	2	3	37
11	Biernatów		16	48	2	3	70
12	Biernatów		16	48	2	3	7
13	Biernatów		20	45/1	2	3	12
14	Biernatów		BN	132/3	2	3	269
15	Bobrowice		6	52/1	2	3	71
16	Bobrowice		7	26	2	3	27
17	Bobrowice		7	26	2	3	40
18	Bobrowice		13	28	2	3	34
19	Bobrowice		18	33	2	3	57
20	Bobrowice		23	47	2	3	26
21	Bobrowice		23	47	2	3	28
22	Bobrowice		25	37	2	3	12
23	Bobrowice		26	42	2	3	39
24	Bobrowice		29	44	2	3	60
25	Bobrowice		BN	109/1	2	3	393
26	Borowina		5	54	2	3	61
27	Borowina		9	57/3	2	3	13
28	Borowina		19	208	2	3	19
29	Borowina		30	215	2	3	86
30	Borowina		31	216	2	3	25
31	Borowina		35	220	2	3	60
32	Borowina		35	220	2	3	16
33	Borowina		42	195	2	3	10
34	Borowina		44	196	2	3	50
35	Borowina		47	200	2	3	16
36	Borowina		47	198	2	3	8
37	Borowina		47	198	2	3	65
38	Borowina		49	231	2	3	50
39	Borowina		55	235	2	3	19
40	Borowina		55	235	2	3	15
41	Borowina		60	171/2	2	3	229
42	Borowina		61	326/12	2	3	93
43	Borowina		61	326/12	2	3	146
44	Borowina		61	326/12	2	3	173
45	Borowina		63	327	2	3	43
46	Borowina		63	327	2	3	26

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
47	Borowina		63	327	2	3	24
48	Borowina		70	330/1	2	3	106
49	Borowina		70	330/1	2	3	24
50	Borowina		70	330/1	2	3	25
51	Borowina		70	331/1	2	3	50
52	Borowina		71	354/4	2	3	25
53	Borowina		71	354/4	2	3	85
54	Borowina		71	354/4	2	3	212
55	Borowina		77	335/13	2	3	18
56	Borowina		61c	340/2	2	3	212
57	Borowina		61c	340/2	2	3	416
58	Borowina		61c	340/2	2	3	153
59	Borowina		77e	335/9	2	3	49
60	Borowina		77e	335/9	2	3	20
61	Borowina		77e	335/9	2	3	18
62	Borowina		77e	335/9	2	3	35
63	Borowina		77f	335/11	2	3	45
64	Borowina		77f	335/11	2	3	102
65	Borowina		77f	335/11	2	3	22
66	Borowina		77f	335/12	2	3	14
67	Borowina		77f	335/12	2	3	16
68	Borowina		BN	207/2	2	3	164
69	Borowina		BN	207/2	2	3	286
70	Borowina		BN	335/18	2	3	693
71	Borowina		BN	335/30	2	3	88
72	Borowina		BN	335/29	2	3	13
73	Borowina		BN	335/29	2	3	1392
74	Borowina		BN	335/25	2	3	612
75	Cieciszów		5	106	2	3	61
76	Cieciszów		7	102	2	3	22
77	Cieciszów		9	99/3	2	3	14
78	Cieciszów		16	86	2	3	91
79	Cieciszów		16	86	2	3	10
80	Cieciszów		16	86	2	3	8
81	Cieciszów		16	86	2	3	14
82	Cieciszów		22	31	2	3	35
83	Cieciszów		35	151	2	3	21
84	Cieciszów		35	228	2	3	23
85	Cieciszów		37	147	2	3	53
86	Cieciszów		38	144	2	3	46
87	Cieciszów		38	144	2	3	20
88	Cieciszów		BN	85/4	2	3	12
89	Długie		1	7/5	2	3	35
90	Długie		2	10	2	3	40
91	Długie		2	10	2	3	50
92	Długie		4	551/1	2	3	15
93	Długie		7	555/1	2	3	427
94	Długie		8	18/1	2	3	184

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
95	Długie		11	558/2	2	3	12
96	Długie		15	561/1	2	3	216
97	Długie		19	8/7	2	3	69
98	Długie		24	54	2	3	25
99	Długie		24	53/1	2	3	26
100	Długie		26	58/2	2	3	365
101	Długie		28	61/1	2	3	49
102	Długie		28	61/1	2	3	12
103	Długie		33	483/3	2	3	409
104	Długie		33	483/3	2	3	33
105	Długie		35	69/1	2	3	74
106	Długie		40	129/3	2	3	20
107	Długie		41	131/1	2	3	184
108	Długie		48	494/1	2	3	44
109	Długie		54	142	2	3	90
110	Długie		54	142	2	3	62
111	Długie		54	142	2	3	95
112	Długie		60	502/5	2	3	53
113	Długie		75	400/3	2	3	92
114	Długie		76	227/3	2	3	95
115	Długie		76	227/3	2	3	39
116	Długie		85	222	2	3	117
117	Długie		86	221	2	3	11
118	Długie		87	407/2	2	3	81
119	Długie		87	407/2	2	3	120
120	Długie		87	407/2	2	3	59
121	Długie		88	220/2	2	3	61
122	Długie		88	220/2	2	3	111
123	Długie		88	220/2	2	3	60
124	Długie		91	426	2	3	99
125	Długie		91	426	2	3	25
126	Długie		92	425/1	2	3	22
127	Długie		98	213	2	3	89
128	Długie		98	211	2	3	42
129	Długie		104	419	2	3	53
130	Długie		106	434	2	3	75
131	Długie		106	434	2	3	214
132	Długie		107	430	2	3	10
133	Długie		113	385/1	2	3	9
134	Długie		114	374	2	3	21
135	Długie		114	374	2	3	26
136	Długie		115	387	2	3	13
137	Długie		116	377/1	2	3	13
138	Długie		122	307/8	2	3	30
139	Długie		124	351/1	2	3	208
140	Długie		124	351/1	2	3	122
141	Długie		124	351/1	2	3	14
142	Długie		125	280	2	3	29

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
143	Długie		129	276/1	2	3	134
144	Długie		132	316	2	3	44
145	Długie		132	316	2	3	12
146	Długie		137	273	2	3	90
147	Długie		140	322	2	3	48
148	Długie		140	322	2	3	20
149	Długie		140	322	2	3	119
150	Długie		140	579/3	2	3	17
151	Długie		140	322	2	3	30
152	Długie		153	329	2	3	68
153	Długie		154	331	2	3	174
154	Długie		154	331	2	3	11
155	Długie		155	332	2	3	43
156	Długie		155	340/5	2	3	60
157	Długie		157	4/10	2	3	98
158	Długie		160	4/13	2	3	134
159	Długie		161	4/23	2	3	11
160	Długie		161	4/20	2	3	102
161	Długie		161	4/20	2	3	46
162	Długie		161	4/20	2	3	9
163	Długie		161	4/20	2	3	19
164	Długie		161	4/20	2	3	34
165	Długie		161	4/16	2	3	13
166	Długie		161	4/16	2	3	19
167	Długie		161	4/16	2	3	15
168	Długie		161	4/16	2	3	19
169	Długie		161	4/18	2	3	27
170	Długie		161	4/20	2	3	7
171	Długie		109a	239/2	2	3	2001
172	Długie		109a	239/2	2	3	297
173	Długie		109a	239/2	2	3	1895
174	Długie		109a	239/2	2	3	532
175	Długie		141a	293/15	2	3	21
176	Długie		141b	293/16	2	3	22
177	Długie		BN	5/45	2	3	201
178	Długie		BN	293/12	2	3	26
179	Długie		BN	293/10	2	3	184
180	Długie		BN	293/10	2	3	110
181	Długie		BN	278	2	3	39
182	Dzieńmierowice		15	231/2	2	3	266
183	Dzieńmierowice		15	231/2	2	3	30
184	Dzieńmierowice		18	149/1	2	3	18
185	Dzieńmierowice		19	206	2	3	107
186	Dzieńmierowice		19	206	2	3	167
187	Dzieńmierowice		35	72/3	2	3	63
188	Dzieńmierowice		37	69	2	3	42
189	Dzieńmierowice		37	69	2	3	8
190	Dzieńmierowice		37	70/1	2	2	10

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
191	Dzieńmiarowice		40	61	2	3	50
192	Dzieńmiarowice		40	61	2	3	23
193	Dzieńmiarowice		BN	251/1	2	3	48
194	Dzikowice		7	261/1	2	3	124
195	Dzikowice		7	261/1	2	3	196
196	Dzikowice		7	264	2	3	44
197	Dzikowice		13	227	2	3	23
198	Dzikowice		13	227	2	3	75
199	Dzikowice		13	227	2	3	10
200	Dzikowice		27	555	2	3	907
201	Dzikowice		30	475	2	3	84
202	Dzikowice		30	475	2	3	127
203	Dzikowice		31	474	2	3	40
204	Dzikowice		31	474	2	3	233
205	Dzikowice		31	474	2	3	25
206	Dzikowice		33	471	2	3	181
207	Dzikowice		33	471	2	3	22
208	Dzikowice		33	471	2	3	290
209	Dzikowice		34	469/2	2	3	371
210	Dzikowice		35	441	2	3	68
211	Dzikowice		35	441	2	3	8
212	Dzikowice		37	467	2	3	21
213	Dzikowice		38	466	2	3	35
214	Dzikowice		38	466	2	3	44
215	Dzikowice		38	466	2	3	39
216	Dzikowice		44	460/1	2	3	46
217	Dzikowice		45	458/1	2	3	180
218	Dzikowice		47	456	2	3	44
219	Dzikowice		51	449	2	3	16
220	Dzikowice		51	449	2	3	93
221	Dzikowice		53	10/1	2	3	187
222	Dzikowice		54	12/3	2	3	322
223	Dzikowice		58	29	2	3	314
224	Dzikowice		58	29	2	3	20
225	Dzikowice		58	29	2	3	26
226	Dzikowice		59	38/1	2	3	158
227	Dzikowice		60	39	2	3	15
228	Dzikowice		64	68	2	3	92
229	Dzikowice		64	68	2	3	41
230	Dzikowice		64	68	2	3	229
231	Dzikowice		64	68	2	3	12
232	Dzikowice		64	465/1	2	3	38
233	Dzikowice		66	72	2	3	24
234	Dzikowice		66	72	2	3	26
235	Dzikowice		66	88	2	3	60
236	Dzikowice		67	73/1	2	3	246
237	Dzikowice		67	74	2	3	18
238	Dzikowice		67	74	2	3	59

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
239	Dzikowice		69	100	2	3	22
240	Dzikowice		69	100	2	3	123
241	Dzikowice		72	109	2	3	72
242	Dzikowice		72	109	2	3	27
243	Dzikowice		72	486	2	3	20
244	Dzikowice		72	109	2	3	67
245	Dzikowice		73	479	2	3	15
246	Dzikowice		73	480	2	3	117
247	Dzikowice		78	119/1	2	3	72
248	Dzikowice		81	121	2	3	104
249	Dzikowice		81	127	2	3	5
250	Dzikowice		82	135	2	3	29
251	Dzikowice		86	603/1	2	3	10
252	Dzikowice		87	486	2	3	140
253	Dzikowice		87	139	2	3	9
254	Dzikowice		96	178/1	2	3	8
255	Dzikowice		99	186	2	3	6
256	Dzikowice		100	186	2	3	27
257	Dzikowice		101	189	2	3	39
258	Dzikowice		101	189	2	3	167
259	Dzikowice		109	232	2	3	34
260	Dzikowice		112	240	2	3	55
261	Dzikowice		112	240	2	3	64
262	Dzikowice		112	240	2	3	21
263	Dzikowice		113	243/1	2	3	54
264	Dzikowice		114	245/1	2	3	64
265	Dzikowice		114	245/1	2	3	20
266	Dzikowice		114	245/1	2	3	40
267	Dzikowice		116	249/1	2	3	23
268	Dzikowice		118	279	2	3	74
269	Dzikowice		120	298	2	3	17
270	Dzikowice		120	298	2	3	23
271	Dzikowice		10a	266/12	2	3	167
272	Dzikowice		10a	266/12	2	3	39
273	Dzikowice		88a	136/8	2	3	19
274	Dzikowice		BN	266/10	2	3	863
275	Henryków		1	235/12	2	3	71
276	Henryków		2	237	2	3	20
277	Henryków		5	240	2	3	53
278	Henryków		15	257/1	2	3	37
279	Henryków		22	265/2	2	3	74
280	Henryków		30	168	2	3	10
281	Henryków		31	168	2	3	54
282	Henryków		39	178/1	2	3	92
283	Henryków		39	178/1	2	3	115
284	Henryków		47	190/1	2	3	21
285	Henryków		50	218	2	3	60
286	Henryków		50	218	2	3	12

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
287	Henryków		50	218	2	2	20
288	Henryków		53	332	2	3	69
289	Henryków		54	81/11	2	3	160
290	Henryków		54	81/11	2	3	12
291	Henryków		58	343/12	2	3	12
292	Henryków		58	343/12	2	3	6
293	Henryków		74	81/9	2	3	29
294	Henryków		BN	81/38	2	3	1112
295	Henryków		BN	81/38	2	3	1581
296	Henryków		BN	81/38	2	3	1534
297	Henryków		BN	81/38	2	3	540
298	Henryków		BN	81/38	2	3	540
299	Henryków		BN	81/38	2	3	360
300	Kartowice	Żagańska	85	256	2	3	25
301	Kartowice		21	27/2	2	3	556
302	Kartowice		21	28	2	3	42
303	Kartowice		21	29	2	3	27
304	Kartowice		22	26/2	2	3	63
305	Kartowice		24	24	2	3	37
306	Kartowice		26	22	2	3	23
307	Kartowice		32	46/1	2	3	44
308	Kartowice		32	46/1	2	3	51
309	Kartowice		32	46/2	2	3	10
310	Kartowice		43	52	2	3	9
311	Kartowice		8/9	125/1	2	3	21
312	Kopanie		4	15	2	3	22
313	Kopanie		4	15	2	3	10
314	Kopanie		4	15	2	3	38
315	Kopanie		4	15	2	3	206
316	Kopanie		4	12/3	2	3	112
317	Kopanie		BN	6	2	3	16
318	Leszno Dolne		1	225	2	3	341
319	Leszno Dolne		1	225	2	3	74
320	Leszno Dolne		2	216	2	3	14
321	Leszno Dolne		2	216	2	3	17
322	Leszno Dolne		3	274/1	2	3	25
323	Leszno Dolne		3	274/1	2	3	28
324	Leszno Dolne		5	223/1	2	3	190
325	Leszno Dolne		5	223/1	2	3	471
326	Leszno Dolne		5	223/1	2	3	152
327	Leszno Dolne		6	213/2	2	3	15
328	Leszno Dolne		7	275	2	3	64
329	Leszno Dolne		7	275	2	3	17
330	Leszno Dolne		18	346	2	3	34
331	Leszno Dolne		20	343/2	2	3	35
332	Leszno Dolne		20	343/2	2	3	56
333	Leszno Dolne		21	318/3	2	3	69
334	Leszno Dolne		21	319	2	3	7

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
335	Leszno Dolne		21	318/3	2	3	221
336	Leszno Dolne		21	318/3	2	3	65
337	Leszno Dolne		22	319	2	3	57
338	Leszno Dolne		22	319	2	3	55
339	Leszno Dolne		25	342	2	3	119
340	Leszno Dolne		27	322	2	3	18
341	Leszno Dolne		29	331	2	3	32
342	Leszno Dolne		29	331	2	3	182
343	Leszno Dolne		30	333	2	3	47
344	Leszno Dolne		31	334/1	2	3	57
345	Leszno Dolne		47	462/1	2	3	28
346	Leszno Dolne		49	289	2	3	43
347	Leszno Dolne		49	293	2	3	39
348	Leszno Dolne		53	286	2	3	77
349	Leszno Dolne		10a	315/1	2	3	69
350	Leszno Dolne		10a	315/1	2	3	126
351	Leszno Dolne		14b	311/2	2	3	320
352	Leszno Dolne		14b	311/2	2	3	233
353	Leszno Dolne		21a	318/2	2	3	204
354	Leszno Dolne		32a	333	2	3	164
355	Leszno Dolne		34a	325	2	3	153
356	Leszno Dolne		8b	211/1	2	3	168
357	Leszno Dolne		8b	211/1	2	3	574
358	Leszno Dolne		8b	211/1	2	3	171
359	Leszno Dolne		BN	368/10	2	3	175
360	Leszno Dolne		BN	368/10	2	3	110
361	Leszno Dolne		BN	368/11	2	3	594
362	Leszno Dolne		BN	368/11	2	3	513
363	Leszno Dolne		BN	368/11	2	3	157
364	Leszno Górne	Bolesławiecka	25	332	2	3	44
365	Leszno Górne	Bolesławiecka	25	332	2	3	19
366	Leszno Górne	Bolesławiecka	27	44	2	3	23
367	Leszno Górne	Bolesławiecka	27	44	2	3	33
368	Leszno Górne	Bolesławiecka	BN	335/3	2	3	15
369	Leszno Górne	Bolesławiecka	BN	335/3	2	3	30
370	Leszno Górne	Fabryczna	2	170/1	2	3	162
371	Leszno Górne	Fabryczna	6	81/1	2	3	20
372	Leszno Górne	Fabryczna	6	81/12	2	3	39
373	Leszno Górne	Fabryczna	6	81/1	2	3	21
374	Leszno Górne	Fabryczna	6	81/12	2	3	30
375	Leszno Górne	Fabryczna	8	77/15	2	3	1228
376	Leszno Górne	Fabryczna	8	77/14	2	3	140
377	Leszno Górne	Fabryczna	8	77/25	2	3	129
378	Leszno Górne	Fabryczna	8	77/25	2	3	65
379	Leszno Górne	Kolejowa	3	388/3	2	3	9
380	Leszno Górne	Kolejowa	5	388/1	2	3	10
381	Leszno Górne	Kolejowa	BN	388/1	2	3	32
382	Leszno Górne	Kolonia	3	330	2	3	16

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
383	Leszno Górne	Kolonia	9	320	2	3	65
384	Leszno Górne	Kolonia	11	319	2	3	24
385	Leszno Górne	Kolonia	13	493	2	3	27
386	Leszno Górne	Kolonia	14	495	2	3	20
387	Leszno Górne	Leśna	8	257/11	2	3	70
388	Leszno Górne	Nowa	5	302/4	2	2	20
389	Leszno Górne	Ogrodowa	5	247	2	3	111
390	Leszno Górne	Przemkowska	1	268/1	2	3	48
391	Leszno Górne	Przemkowska	1	268/1	2	3	17
392	Leszno Górne	Przemkowska	4	294/1	2	3	31
393	Leszno Górne	Szewska	3	263	2	3	43
394	Leszno Górne	Szewska	9	259	2	3	25
395	Leszno Górne	Szkolna	1	286	2	3	40
396	Leszno Górne	Szprotawska	1	185	2	3	36
397	Leszno Górne	Szprotawska	1	185	2	3	167
398	Leszno Górne	Szprotawska	5	252	2	3	10
399	Leszno Górne	Szprotawska	6	485/5	2	3	21
400	Leszno Górne	Szprotawska	11	160	2	3	10
401	Leszno Górne	Szprotawska	11	160	2	3	10
402	Leszno Górne	Szprotawska	14	162	2	3	41
403	Leszno Górne	Szprotawska	14	62/9	2	3	22
404	Leszno Górne	Szprotawska	14	62/11	2	3	12
405	Leszno Górne	Szprotawska	14	62/9	2	3	17
406	Leszno Górne	Szprotawska	16	551/1	2	3	52
407	Leszno Górne	Szprotawska	23	165	2	3	17
408	Leszno Górne	Szprotawska	23	165	2	3	127
409	Leszno Górne	Szprotawska	23	165	2	3	161
410	Leszno Górne	Szprotawska	23	165	2	3	32
411	Leszno Górne	Szprotawska	24	169/1	2	3	36
412	Leszno Górne	Szprotawska	25	168/2	2	2	40
413	Leszno Górne	Szprotawska	25	168/2	2	3	349
414	Leszno Górne	Szprotawska	25	168/2	2	3	12
415	Leszno Górne	Szprotawska	2a	238/1	2	3	22
416	Leszno Górne	Szprotawska	2a	238/1	2	3	293
417	Leszno Górne	Szprotawska	2a	238/1	2	3	96
418	Leszno Górne	Szprotawska	2a	238/1	2	3	22
419	Leszno Górne	Szprotawska	BN	65/6	2	3	443
420	Leszno Górne	Szprotawska	BN	64/1	2	3	120
421	Leszno Górne	Szprotawska	BN	62/6	2	3	147
422	Leszno Górne	Zielona	1	508	2	3	22
423	Leszno Górne		BN	92/1	2	3	42
424	Leszno Górne		BN	92/1	2	3	1328
425	Leszno Górne		BN	92/1	2	3	1335
426	Nowa Kopernia		6	298	2	3	39
427	Nowa Kopernia		18	470/1	2	3	16
428	Nowa Kopernia		25	575/2	2	3	301
429	Nowa Kopernia		27	503/2	2	3	29
430	Nowa Kopernia		29	506	2	3	26

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
431	Pasterzowice		5	84/5	2	3	39
432	Pasterzowice		5	84/3	2	3	20
433	Pasterzowice		5	84/5	2	3	77
434	Pasterzowice		12	69	2	3	15
435	Pasterzowice		13	67	2	3	20
436	Pasterzowice		13	67	2	3	18
437	Pasterzowice		16	62/3	2	3	19
438	Pasterzowice		18	56/4	2	3	178
439	Pasterzowice		20	54	2	3	17
440	Pasterzowice		20	54	2	3	73
441	Pasterzowice		21	53	2	3	471
442	Pasterzowice		21	54	2	3	45
443	Pasterzowice		23	23	2	3	7
444	Pasterzowice		27	34/4	2	3	52
445	Pasterzowice		27	34/4	2	3	22
446	Pasterzowice		28	42/1	2	3	82
447	Pasterzowice		36	8/8	2	3	26
448	Pasterzowice		36	8/8	2	3	15
449	Pasterzowice		37	8/12	2	3	103
450	Pasterzowice		37	8/12	2	3	18
451	Pasterzowice		37	8/12	2	3	14
452	Pasterzowice		37	8/12	2	3	6
453	Pasterzowice		39/1	5/16	2	3	508
454	Pasterzowice		39/10	3/18	2	3	37
455	Pasterzowice		39/10	3/18	2	3	17
456	Pasterzowice		39/11	3/18	2	3	14
457	Pasterzowice		39/11	3/18	2	3	10
458	Pasterzowice		39/12	3/18	2	3	26
459	Pasterzowice		39/16	5/16	2	3	518
460	Pasterzowice		39/2	5/16	2	3	475
461	Pasterzowice		39/4	3/22	2	3	33
462	Pasterzowice		39/4	3/22	2	3	191
463	Pasterzowice		39/4	3/36	2	3	25
464	Pasterzowice		39/4	3/36	2	3	25
465	Pasterzowice		39/5	3/23	2	3	201
466	Pasterzowice		39/5	3/23	2	3	25
467	Pasterzowice		39/5	3/23	2	3	8
468	Pasterzowice		39/5	3/19	2	3	22
469	Pasterzowice		39/6	3/21	2	3	32
470	Pasterzowice		39/6	3/21	2	3	35
471	Pasterzowice		39/7	3/18	2	3	105
472	Pasterzowice		39/7	3/18	2	3	25
473	Pasterzowice		39/8	3/18	2	3	98
474	Pasterzowice		39/8	3/18	2	3	16
475	Pasterzowice		39/9	3/18	2	3	67
476	Pasterzowice		8c	83/6	2	3	86
477	Pasterzowice		8c	83/6	2	3	96
478	Pasterzowice		8d	83/7	2	3	103

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
479	Pasterzowice		8d	83/7	2	3	72
480	Pasterzowice		9d	74/1	2	3	218
481	Pasterzowice		9d	74/1	2	3	79
482	Pasterzowice		BN	9/10	2	3	17
483	Pasterzowice		BN	9/26	2	3	9
484	Pasterzowice		BN	9/26	2	3	15
485	Pasterzowice		BN	9/10	2	3	13
486	Pasterzowice		BN	9/10	2	3	16
487	Pasterzowice		BN	9/10	2	3	17
488	Pasterzowice		BN	9/10	2	3	22
489	Pasterzowice		BN	5/13	2	3	1485
490	Pasterzowice		BN	5/17	2	3	1376
491	Pasterzowice		BN	5/17	2	3	1304
492	Pasterzowice		BN	5/1	2	3	970
493	Pasterzowice		BN	5/1	2	3	877
494	Pasterzowice		BN	5/1	2	3	1472
495	Pasterzowice		BN	5/1	2	3	1409
496	Pasterzowice		BN	5/1	2	3	1441
497	Pasterzowice		BN	5/1	2	3	198
498	Pasterzowice		BN	5/1	2	3	689
499	Pasterzowice		BN	5/1	2	3	1566
500	Pasterzowice		BN	5/1	2	3	1250
501	Polkowiczki		3	103	2	3	143
502	Polkowiczki		3	103	2	3	141
503	Polkowiczki		3	103	2	3	146
504	Polkowiczki		3	103	2	3	85
505	Polkowiczki		3	103	2	3	62
506	Polkowiczki		3	103	2	3	279
507	Polkowiczki		3	103	2	3	458
508	Polkowiczki		3	103	2	3	211
509	Polkowiczki		4	101	2	3	30
510	Polkowiczki		4	101	2	2	15
511	Polkowiczki		8	122/1	2	3	37
512	Polkowiczki		8	122/1	2	3	199
513	Polkowiczki		9	125	2	3	1413
514	Polkowiczki		9	125	2	3	512
515	Polkowiczki		7a	121/2	2	3	86
516	Rusinów		1	195/1	2	3	12
517	Rusinów		3	196	2	3	78
518	Rusinów		4	273	2	3	52
519	Rusinów		12	267/5	2	3	24
520	Rusinów		17	216	2	3	42
521	Rusinów		18	261/4	2	3	15
522	Siecieborzyce		1	4/9	2	3	412
523	Siecieborzyce		1	4/9	2	3	19
524	Siecieborzyce		1	4/15	2	3	6
525	Siecieborzyce		2	4/27	2	3	8
526	Siecieborzyce		4	770/2	2	3	231

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
527	Siecieborzyce		4	770/2	2	3	41
528	Siecieborzyce		4	770/2	2	3	321
529	Siecieborzyce		5	846	2	3	68
530	Siecieborzyce		5	846	2	3	21
531	Siecieborzyce		6	844/2	2	3	38
532	Siecieborzyce		9	329/2	2	2	324
533	Siecieborzyce		10	4/31	2	3	12
534	Siecieborzyce		10	4/13	2	3	3
535	Siecieborzyce		10	4/14	2	3	34
536	Siecieborzyce		22	830/10	2	3	8
537	Siecieborzyce		22	830/10	2	3	10
538	Siecieborzyce		33	820/4	2	3	12
539	Siecieborzyce		37	809/2	2	3	46
540	Siecieborzyce		37	808	2	3	88
541	Siecieborzyce		37	808	2	3	10
542	Siecieborzyce		41	14/1	2	3	24
543	Siecieborzyce		41	14/1	2	3	16
544	Siecieborzyce		41	14/1	2	3	31
545	Siecieborzyce		50	12/3	2	3	105
546	Siecieborzyce		53	600	2	3	26
547	Siecieborzyce		55	599	2	3	8
548	Siecieborzyce		65	595/4	2	3	106
549	Siecieborzyce		65	595/4	2	3	41
550	Siecieborzyce		66	633	2	3	369
551	Siecieborzyce		66	633	2	3	40
552	Siecieborzyce		67	634/2	2	3	46
553	Siecieborzyce		67	634/2	2	3	87
554	Siecieborzyce		68	641/4	2	3	18
555	Siecieborzyce		70	65	2	3	83
556	Siecieborzyce		72	640/2	2	3	246
557	Siecieborzyce		72	640/1	2	3	32
558	Siecieborzyce		72	640/1	2	3	50
559	Siecieborzyce		72	640/1	2	3	276
560	Siecieborzyce		74	637	2	3	39
561	Siecieborzyce		77	66/1	2	3	56
562	Siecieborzyce		77	66/1	2	3	45
563	Siecieborzyce		79	69/4	2	3	249
564	Siecieborzyce		79	69/4	2	3	51
565	Siecieborzyce		79	442	2	3	245
566	Siecieborzyce		84	71/2	2	3	100
567	Siecieborzyce		84	73	2	3	180
568	Siecieborzyce		85	433/1	2	3	13
569	Siecieborzyce		88	78	2	3	20
570	Siecieborzyce		88	78	2	3	60
571	Siecieborzyce		88	77	2	3	10
572	Siecieborzyce		90	436/1	2	3	208
573	Siecieborzyce		90	435	2	3	30
574	Siecieborzyce		90	436/1	2	3	24

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
575	Siecieborzyce		91	436/2	2	3	109
576	Siecieborzyce		91	436/2	2	3	18
577	Siecieborzyce		92	80	2	3	94
578	Siecieborzyce		95	83/1	2	3	293
579	Siecieborzyce		95	83/1	2	3	21
580	Siecieborzyce		106	89	2	3	30
581	Siecieborzyce		106	90	2	3	470
582	Siecieborzyce		106	90	2	3	238
583	Siecieborzyce		114	333	2	3	18
584	Siecieborzyce		119	153	2	3	392
585	Siecieborzyce		120	339	2	3	158
586	Siecieborzyce		120	338	2	3	8
587	Siecieborzyce		120	337	2	3	24
588	Siecieborzyce		121	154	2	3	173
589	Siecieborzyce		121	154	2	3	33
590	Siecieborzyce		122	340/1	2	3	35
591	Siecieborzyce		122	341	2	3	93
592	Siecieborzyce		126	344	2	3	15
593	Siecieborzyce		126	344	2	3	17
594	Siecieborzyce		126	343	2	3	97
595	Siecieborzyce		127	158	2	3	512
596	Siecieborzyce		128	445/4	2	3	66
597	Siecieborzyce		134	350/1	2	3	52
598	Siecieborzyce		136	224	2	3	47
599	Siecieborzyce		147	234	2	3	28
600	Siecieborzyce		148	235	2	3	63
601	Siecieborzyce		153	218/1	2	3	16
602	Siecieborzyce		127a	158	2	3	54
603	Siecieborzyce		127a	159	2	3	68
604	Siecieborzyce		134a	350/2	2	3	260
605	Siecieborzyce		1b	4/23	2	3	22
606	Siecieborzyce		1b	4/24	2	3	11
607	Siecieborzyce		1b	4/34	2	3	10
608	Siecieborzyce		22/1	830/5	2	3	16
609	Siecieborzyce		22/3	830/7	2	3	7
610	Siecieborzyce		22/3	830/7	2	3	34
611	Siecieborzyce		22/4	830/8	2	3	77
612	Siecieborzyce		58/59	617	2	3	48
613	Siecieborzyce		58/59	616/1	2	3	18
614	Siecieborzyce		BN	10/3	2	3	1493
615	Siecieborzyce		BN	4/36	2	3	69
616	Siecieborzyce		BN	4/36	2	3	133
617	Siecieborzyce		BN	4/36	2	3	677
618	Siecieborzyce		BN	4/36	2	3	58
619	Siecieborzyce		BN	4/36	2	3	10
620	Siecieborzyce		BN	4/36	2	3	47
621	Siecieborzyce		BN	12/6	2	3	220
622	Siecieborzyce		BN	598	2	3	129

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
623	Siecieborzyce		BN	590/12	2	3	23
624	Siecieborzyce		BN	69/5	2	3	290
625	Siecieborzyce		BN	827/12	2	3	19
626	Siecieborzyce		BN	827/12	2	3	13
627	Siecieborzyce		BN	827/12	2	3	11
628	Siecieborzyce		BN	827/15	2	3	26
629	Siecieborzyce		BN	729/3	2	3	15
630	Sieraków		2	29/1	2	3	80
631	Sieraków		2	46/7	2	3	20
632	Sieraków		4	30	2	3	311
633	Sieraków		4	30	2	3	150
634	Sieraków		9	113	2	3	27
635	Sieraków		13	49/1	2	3	47
636	Sieraków		14	50/1	2	3	215
637	Sieraków		14	50/1	2	3	121
638	Sieraków		16	53/2	2	3	114
639	Sieraków		16	54/1	2	3	80
640	Sieraków		16	53/2	2	3	281
641	Sieraków		20	35/4	2	3	11
642	Sieraków		20	35/4	2	3	80
643	Sieraków		20	35/4	2	3	19
644	Sieraków		20	35/4	2	3	194
645	Sieraków		22	36/2	2	3	26
646	Sieraków		22	36/2	2	3	81
647	Sieraków		24	37	2	3	113
648	Sieraków		24	37	2	3	133
649	Sieraków		24	37	2	3	46
650	Sieraków		27	40	2	3	806
651	Sieraków		27	40	2	3	93
652	Sieraków		28	80/1	2	3	53
653	Sieraków		28	80/1	2	3	27
654	Sieraków		28	80/1	2	3	20
655	Sieraków		29	82	2	3	71
656	Sieraków		31	82	2	3	12
657	Sieraków		32	272/3	2	3	218
658	Sieraków		34	75	2	3	13
659	Sieraków		35	72/2	2	3	359
660	Sieraków		35	72/2	2	3	65
661	Sieraków		35	72/1	2	3	65
662	Sieraków		35	72/1	2	3	112
663	Sieraków		37	86	2	3	144
664	Sieraków		37	86	2	3	103
665	Sieraków		37	86	2	3	117
666	Sieraków		41	70/1	2	3	62
667	Sieraków		44	74	2	3	387
668	Sieraków		2a	29/2	2	3	130
669	Szprotawa	3 Maja	24a	192/1	2	3	110
670	Szprotawa	Asnyka	1	155	2	3	14

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
671	Szprotawa	Asnyka	1	155	2	3	8
672	Szprotawa	Asnyka	9	148	2	3	19
673	Szprotawa	Asnyka	10	149	2	3	7
674	Szprotawa	Asnyka	65	150/10	2	3	17
675	Szprotawa	Asnyka	65	150/10	2	3	8
676	Szprotawa	Asnyka	5/3	157/2	2	3	7
677	Szprotawa	Asnyka	BN	150/10	2	2	10
678	Szprotawa	Chrobrego	15	544/4	2	3	273
679	Szprotawa	Chrobrego	15	544/4	2	3	553
680	Szprotawa	Chrobrego	15	544/4	2	3	264
681	Szprotawa	Chrobrego	15	544/4	2	3	249
682	Szprotawa	Ciszowska	1	227	2	3	212
683	Szprotawa	Ciszowska	8	195/25	2	3	55
684	Szprotawa	Ciszowska	23	848	2	3	35
685	Szprotawa	Ciszowska	73	195/25	2	3	12
686	Szprotawa	Hanki Sawickiej	1	230	2	3	124
687	Szprotawa	Hanki Sawickiej	1	230	2	3	22
688	Szprotawa	Hanki Sawickiej	3	29/5	2	3	15
689	Szprotawa	Hanki Sawickiej	5	29/6	2	3	15
690	Szprotawa	Hanki Sawickiej	9	25/1	2	3	50
691	Szprotawa	Hanki Sawickiej	9	25/1	2	3	27
692	Szprotawa	Hanki Sawickiej	8/4	29/13	2	3	25
693	Szprotawa	Hanki Sawickiej	8b	29/17	2	3	584
694	Szprotawa	Hanki Sawickiej	BN	29/10	2	3	73
695	Szprotawa	Hanki Sawickiej	BN	29/10	2	3	90
696	Szprotawa	Henrykowska	3	128/11	2	3	40
697	Szprotawa	Konopnickiej	6	353	2	3	20
698	Szprotawa	Kościuszki	38d	454/27	2	3	20
699	Szprotawa	Kożuchowska	BN	124/7	2	3	1358
700	Szprotawa	Kraśińskiego	3	353	2	3	33
701	Szprotawa	Kraszewskiego	7	692	2	3	9
702	Szprotawa	Kraszewskiego	16	590	2	3	17
703	Szprotawa	Kwiatowa	9	280	2	3	15
704	Szprotawa	Kwiatowa	10	279	2	3	36
705	Szprotawa	Lotników	9/10	618	2	3	19
706	Szprotawa	Małomicka	3	784/4	2	3	10
707	Szprotawa	Małomicka	3	784/4	2	3	72
708	Szprotawa	Marcina Kasprzaka	10	659	2	3	10
709	Szprotawa	Mariana Buczka	25	215	2	3	17
710	Szprotawa	Mariana Buczka	25	215	2	3	7
711	Szprotawa	Młynarska	1	402	2	3	264
712	Szprotawa	Parkowa	BN	223	2	3	12
713	Szprotawa	Podgórna	8	23/1	2	3	100
714	Szprotawa	Podgórna	11	46	2	3	122
715	Szprotawa	Podgórna	15	35/12	2	2	312
716	Szprotawa	Podgórna	15	35/12	2	3	1080
717	Szprotawa	Podgórna	15	35/9	2	3	15
718	Szprotawa	Podgórna	15	35/9	2	3	17

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
719	Szprotawa	Podgórna	15	35/9	2	3	60
720	Szprotawa	Podgórna	15	35/12	2	3	112
721	Szprotawa	Podgórna	17	176/1	2	3	77
722	Szprotawa	Podgórna	17	176/2	2	3	105
723	Szprotawa	Podgórna	17	176/2	2	3	221
724	Szprotawa	Podgórna	30	264	2	3	15
725	Szprotawa	Podgórna	12a	44/1	2	3	71
726	Szprotawa	Podgórna	12a	41/1	2	3	45
727	Szprotawa	Podgórna	15e	35/8	2	3	21
728	Szprotawa	Podgórna	15f	35/9	2	3	59
729	Szprotawa	Podgórna	15g	35/9	2	3	65
730	Szprotawa	Polna	4	80	2	3	10
731	Szprotawa	Polna	4	80	2	3	5
732	Szprotawa	Polna	5	81	2	3	28
733	Szprotawa	Polna	3a	79/2	2	3	120
734	Szprotawa	Poniatowskiego	14	52/1	2	3	82
735	Szprotawa	Powstańców Warszawskich	6	611	2	3	15
736	Szprotawa	Powstańców Warszawskich	7	610	2	3	29
737	Szprotawa	Powstańców Warszawskich	7	610	2	3	7
738	Szprotawa	Powstańców Warszawskich	7	610	2	3	25
739	Szprotawa	Powstańców Warszawskich	13	604	2	3	29
740	Szprotawa	Powstańców Warszawskich	14	603	2	3	29
741	Szprotawa	Powstańców Warszawskich	14	603	2	3	31
742	Szprotawa	Powstańców Warszawskich	22	630	2	3	30
743	Szprotawa	Powstańców Warszawskich	32	621	2	3	10
744	Szprotawa	Przejazdowa	1	252/8	2	3	253
745	Szprotawa	Przejazdowa	1	252/8	2	3	356
746	Szprotawa	Przejazdowa	3	49	2	3	972
747	Szprotawa	Przejazdowa	4	47/2	2	3	492
748	Szprotawa	Przejazdowa	4	47/2	2	3	15
749	Szprotawa	Przejazdowa	1a	252/2	2	3	1636
750	Szprotawa	Przejazdowa	BN	40	2	3	28
751	Szprotawa	Rolna	2	62/27	2	3	242
752	Szprotawa	Rolna	2	62/27	2	3	301
753	Szprotawa	Rolna	2	62/32	2	3	83
754	Szprotawa	Rolna	2	62/18	2	3	170
755	Szprotawa	Rolna	2	62/30	2	3	279
756	Szprotawa	Rolna	30	76	2	3	66
757	Szprotawa	Rolna	36	74	2	3	42
758	Szprotawa	Rolna	38	76	2	3	10
759	Szprotawa	Rolna	38	76	2	3	7
760	Szprotawa	Rolna	118	76	2	3	76
761	Szprotawa	Rolna	140	76	2	3	27
762	Szprotawa	Rolna	162	537	2	3	10
763	Szprotawa	Rolna	163	537	2	3	11
764	Szprotawa	Rolna	177	74	2	3	25
765	Szprotawa	Rolna	193	74	2	3	12
766	Szprotawa	Rolna	231	58/7	2	3	45

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
767	Szprotawa	Rolna	236	81	2	3	45
768	Szprotawa	Rolna	239	81	2	3	62
769	Szprotawa	Rolna	240	81	2	3	49
770	Szprotawa	Rolna	241	81	2	3	28
771	Szprotawa	Rolna	243	81	2	3	34
772	Szprotawa	Rolna	247	81	2	3	38
773	Szprotawa	Rolna	250	81	2	3	28
774	Szprotawa	Rolna	261	81	2	3	33
775	Szprotawa	Sobieskiego	11	94/2	2	3	29
776	Szprotawa	Sobieskiego	14	139	2	3	57
777	Szprotawa	Sobieskiego	16	137/1	2	3	205
778	Szprotawa	Sobieskiego	21	185	2	3	8
779	Szprotawa	Sobieskiego	21	184	2	3	9
780	Szprotawa	Sobieskiego	37	259	2	3	40
781	Szprotawa	Sobieskiego	37	259	2	3	70
782	Szprotawa	Sobieskiego	38	243	2	3	22
783	Szprotawa	Sobieskiego	41	233/2	2	3	29
784	Szprotawa	Sobieskiego	47	268/2	2	3	263
785	Szprotawa	Sobieskiego	69	294/4	2	3	76
786	Szprotawa	Sobieskiego	70	299/18	2	3	17
787	Szprotawa	Sobieskiego	70	299/19	2	3	330
788	Szprotawa	Sobieskiego	BN	271/48	2	3	824
789	Szprotawa	Wincentego Pstrowskiego	3	565	2	3	10
790	Szprotawa	Wincentego Pstrowskiego	3	565	2	3	7
791	Szprotawa	Wolności	15	124/1	2	3	15
792	Szprotawa	Zamkowa	4	10	2	3	62
793	Szprotawa	Żagańska	18	63	2	3	18
794	Szprotawa	Żagańska	25	4	2	3	55
795	Szprotawa	Żagańska	43	5	2	3	28
796	Szprotawa	Żagańska	44	5	2	3	21
797	Szprotawa	Żagańska	47	5	2	3	18
798	Szprotawa		113	526/1	2	3	17
799	Szprotawa		138	526/1	2	3	61
800	Szprotawa		145	526/1	2	3	21
801	Szprotawa		147	526/1	2	3	37
802	Szprotawa		149	526/1	2	3	52
803	Szprotawa		155	526/1	2	3	34
804	Szprotawa		162	526/1	2	3	59
805	Szprotawa		163	526/1	2	3	41
806	Szprotawa		164	585	2	3	54
807	Szprotawa		187	526/1	2	3	20
808	Szprotawa		228	529	2	3	25
809	Szprotawa		229	529	2	3	44
810	Szprotawa		242	525/2	2	3	23
811	Szprotawa		250	525/2	2	3	37
812	Szprotawa		130/131	526/1	2	3	40
813	Szprotawka		11	153/1	2	3	37
814	Szprotawka		15	148/1	2	3	17

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
815	Wiechlice		1	2/1	2	3	15
816	Wiechlice		1	2/1	2	3	20
817	Wiechlice		3	6/5	2	3	7
818	Wiechlice		16	169	2	3	26
819	Wiechlice		16	241/1	2	3	15
820	Wiechlice		19	163	2	3	45
821	Wiechlice		19	163	2	3	92
822	Wiechlice		19	228	2	3	14
823	Wiechlice		19	163	2	3	25
824	Wiechlice		21	161	2	3	24
825	Wiechlice		21	161	2	3	43
826	Wiechlice		21	161	2	3	123
827	Wiechlice		21	161	2	3	35
828	Wiechlice		21	161	2	3	55
829	Wiechlice		28	151	2	3	45
830	Wiechlice		30	61	2	3	20
831	Wiechlice		31	147/1	2	3	41
832	Wiechlice		38	53	2	3	29
833	Wiechlice		38	53	2	3	165
834	Wiechlice		45	17/1	2	3	6
835	Wiechlice		32a	59	2	3	15
836	Witków		2	291	2	3	4
837	Witków		2	291	2	3	305
838	Witków		2	291	2	3	78
839	Witków		4	292	2	3	14
840	Witków		5	544/2	2	3	30
841	Witków		7	295/2	2	3	83
842	Witków		7	295/2	2	3	59
843	Witków		8	294	2	3	95
844	Witków		8	277	2	3	16
845	Witków		9	278	2	3	64
846	Witków		9	278	2	3	86
847	Witków		10	296	2	3	183
848	Witków		10	296	2	3	32
849	Witków		18	340/1	2	3	44
850	Witków		19	336/1	2	3	83
851	Witków		19	336/1	2	3	44
852	Witków		22	541/5	2	3	10
853	Witków		25	333/1	2	3	23
854	Witków		25	333/1	2	3	17
855	Witków		26	544/5	2	3	24
856	Witków		26	544/5	2	3	30
857	Witków		26	544/5	2	3	37
858	Witków		26	544/5	2	3	18
859	Witków		26	544/5	2	3	19
860	Witków		26	544/5	2	3	8
861	Witków		27	346	2	3	113
862	Witków		29	342	2	3	44

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
863	Witków		29	342	2	3	19
864	Witków		33	393/1	2	3	59
865	Witków		34	351/5	2	3	9
866	Witków		34	351/5	2	3	8
867	Witków		34	351/5	2	3	12
868	Witków		35	353	2	3	54
869	Witków		35	353	2	3	11
870	Witków		35	353	2	3	96
871	Witków		36	355	2	3	22
872	Witków		37	358	2	3	21
873	Witków		43	406	2	3	12
874	Witków		46	412/2	2	3	170
875	Witków		48	415	2	3	160
876	Witków		51	418/5	2	3	67
877	Witków		60	426/1	2	3	75
878	Witków		60	426/1	2	3	10
879	Witków		60	426/1	2	3	26
880	Witków		60	426/1	2	3	24
881	Witków		61	467	2	3	489
882	Witków		61	468	2	3	61
883	Witków		64	469/1	2	3	42
884	Witków		68	451/3	2	3	5
885	Witków		68	451/3	2	3	8
886	Witków		68	451/3	2	3	18
887	Witków		68	431	2	3	15
888	Witków		68	431	2	3	30
889	Witków		78	443/1	2	3	132
890	Witków		78	443/1	2	3	26
891	Witków		78	443/1	2	3	28
892	Witków		92	531/1	2	3	18
893	Witków		94	507	2	3	13
894	Witków		98	577/10	2	3	368
895	Witków		2/1	557/2	2	3	25
896	Witków		2/1	557/2	2	3	15
897	Witków		3/1	545/1	2	3	12
898	Witków		3/1	545/1	2	3	10
899	Witków		3/2	545/2	2	3	39
900	Witków		5/1	553/2	2	3	10
901	Witków		6/1	555/15	2	3	34
902	Witków		6/1	555/15	2	3	18
903	Witków		6/1	555/15	2	3	14
904	Witków		6/1	555/22	2	3	12
905	Witków		7/1	541/5	2	3	24
906	Witków		7/1	541/14	2	3	6
907	Witków		8/3	552/2	2	3	19
908	Witków		8/3	552/2	2	3	35
909	Witków		8/3	552/2	2	3	35
910	Witków		9/1	553/4	2	3	16

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr domu	Nr działki	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu w m ²
911	Witków		9/1	553/4	2	3	29
912	Witków		9/1	553/4	2	3	40
913	Witków		9/3	553/4	2	3	23
914	Witków		9/3	553/4	2	3	5
915	Witków		9/4	553/4	2	3	9
916	Witków		9/4	553/5	2	3	17
917	Witków		10/2	544/4	2	3	82
918	Witków		BN	545/3	2	3	346
919	Witków		BN	545/3	2	3	443
920	Witków		BN	545/3	2	3	16
921	Witków		BN	545/3	2	3	362
922	Witków		BN	533/1	2	3	157
923	Witków		BN	555/21	2	3	12
924	Witków		BN	557/15	2	3	9
925	Witków		BN	552/4	2	3	1334
926	Witków		BN	552/4	2	3	30
927	Witków		BN	577/7	2	3	841
928	Witków		BN	592/2	2	3	13

Legenda:

Typ płyt azbestowo-cementowych: 1 - płaskie, 2 - faliste, 3 - warstwowe

Stopień pilności: 1 - wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie, 2 - ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku, 3 - ponowna ocena w terminie do 5 lat

Załącznik 9. Wykaz składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest

Województwo dolnośląskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów przemysłowych w Wałbrzychu
Adres składowiska	ul. Górnicza 1, 58-303 Wałbrzych województwo dolnośląskie, powiat wałbrzyski, gmina Wałbrzych
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne
Wolna pojemność m³	31 793

Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Trzebczu
Adres składowiska	ul. Dąbrowskiego 2, 59-100 Polkowice województwo dolnośląskie, powiat polkowicki, gmina Polkowice
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	1 205

Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Marcinowie
Adres składowiska	Pl. Piłsudskiego 1, 55-100 Trzebnica województwo dolnośląskie, powiat trzebnicki, gmina Trzebnica
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	950

Województwo kujawsko-pomorskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w Małociechowie
Adres składowiska	ul. Dworcowa 9, 86-120 Pruszcz województwo kujawsko-pomorskie, powiat świecki, gmina Pruszcz
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	99 289

Nazwa składowiska	Utylizacja Odpadów Bycz - Teodorowo
Adres składowiska	ul. Szybka 30, 88-200 Radziejów województwo kujawsko-pomorskie, powiat radziejowski, gmina Piotrków Kujawski
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	49 000

Województwo lubelskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów Piaski Zarzeczce II (kwatery odpadów niebezpiecznych) w Kraśniku
Adres składowiska	ul. Piłsudskiego 12/1, 23-200 Kraśnik województwo lubelskie, powiat kraśnicki, gmina Kraśnik
Kod odpadów	06 07 01* – odpady azbestowe z elektrolizy
	06 13 04* – odpady z przetwarzania azbestu 10 11 81* – odpady zawierające azbest 10 13 09* – odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych 15 01 11* – opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi 16 01 11* – okładziny hamulcowe zawierające azbest 16 02 12* – zużyte urządzenia zawierające wolny azbest 17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	97 000

Nazwa składowiska	Składowisko odpadów Piaski Zarzeczce II (kwatery odpadów azbestowych) w Kraśniku
Adres składowiska	ul. Piłsudskiego 12/1, 23-200 Kraśnik województwo lubelskie, powiat kraśnicki, gmina Kraśnik
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	112 511

Nazwa składowiska	Składowisko odpadów niebezpiecznych w Poniatowej Wsi
Adres składowiska	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Poniatowej Wsi ul. Młodzieżowa 4, 23-320 Poniatowa
Kod odpadów	16 02 12* – zużyte urządzenia zawierające wolny azbest 17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	950

Nazwa składowiska	Składowisko odpadów azbestowych w Srebrzyszcze
Adres składowiska	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Chełmie ul. Ks. Piotra Skargi 11, 22-100 Chełm
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	850

Województwo lubuskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów zawierających azbest w Chróściku
Adres składowiska	ul. Małuszyńska 180, 66-400 Gorzów Wielkopolski województwo lubuskie, powiat gorzowski, gmina Gorzów Wielkopolski
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	15 000

Województwo łódzkie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów niebezpiecznych w Jadwinówce
Adres składowiska	Jadwinówka, 97-500 Radomsko województwo łódzkie, powiat radomszczański, gmina Radomsko
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	8 000

Województwo małopolskie	
Nazwa składowiska	Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o. w Tarnowie
Adres składowiska	ul. Kwiatkowskiego 8, 33-100 Tarnów województwo małopolskie, powiat tarnowski, gmina Tarnów
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	15 000

Nazwa składowiska	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych w Ujkowie Starym
Adres składowiska	Ujków Stary, 32-329 Bolesław województwo małopolskie, powiat olkuski, gmina Bolesław
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	38 148

Województwo mazowieckie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne
Adres składowiska	Rachocin, 09-200 Sierpc województwo śląskie, powiat sierpecki, gmina Sierpc
Kod odpadów	17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	44 800

Województwo podkarpackie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów w Młynach Zakładu Gospodarki Komunalnej Gminy Radymno z/s w Skołoszowie
Adres składowiska	Skołoszów, 37-550 Radymno województwo podkarpackie, powiat jarosławski, gmina Radymno
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	35 643

Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Pysznicy
Adres składowiska	ul. Wolności 295, 37-403 Pysznica województwo podkarpackie, powiat stalowowolski, gmina Pysznica
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	200

Województwo podlaskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Miastkowie
Adres składowiska	Miastkowo, 18-413 Miastkowo województwo podlaskie, powiat tomżyński, gmina Miastkowo
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	386

Województwo pomorskie	
Nazwa składowiska	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Gilwie Małej
Adres składowiska	Gilwa Mała 8, 82-500 Kwidzyn województwo pomorskie, powiat kwidzyński, gmina Kwidzyń
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	55 000

Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Bierkowie
Adres składowiska	Bierkowo 120, 76-200 Słupsk województwo pomorskie, powiat słupski, gmina Słupsk
Kod odpadów	06 13 04* – odpady z przetwarzania azbestu 10 11 81* – odpady zawierające azbest 10 13 09* – odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych 15 01 11* – opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi 16 01 11* – okładziny hamulcowe zawierające azbest 17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	3 450

Województwo śląskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Knurowie
Adres składowiska	ul. Szybowa 44, 44-193 Knurów województwo śląskie, powiat Gliwice, gmina Knurów
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	333 000

Nazwa składowiska	COFINCO-POLAND Sp. z o.o. w Jastrzębiu Zdrój
Adres składowiska	ul. Dębiny 36, 44-335 Jastrzębie-Zdrój województwo śląskie, powiat jastrzębie-zdrój, gmina Jastrzębie-Zdrój
Kod odpadów	17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	14 800

Województwo świętokrzyskie	
Nazwa składowiska	ŚRODOWISKO I INNOWACJE Sp. z o.o. w Dobrowie
Adres składowiska	Dobrow 8, 28-142 Tuczępy województwo świętokrzyskie, powiat buski, gmina Tuczępy
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	102 627

Województwo warmińsko-mazurskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w Półwi
Adres składowiska	Półwieś, 14-230 Zalewo województwo warmińsko-mazurskie, powiat iławski, gmina Zalewo
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	15 000

Nazwa składowiska	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Elblągu
Adres składowiska	ul. Mazurska 42, 82-300 Elbląg województwo warmińsko-mazurskie, powiat elbląski, gmina Elbląg
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	1 000

Województwo wielkopolskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów niebezpiecznych w Koninie
Adres składowiska	ul. Sulańska 11, 62-510 Konin województwo wielkopolskie, powiat koniński, gmina Konin
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	95 000

Województwo zachodniopomorskie	
Nazwa składowiska	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Sianowie
Adres składowiska	ul. Łubuszan 80, 76-004 Sianów województwo zachodniopomorskie, powiat koszaliński, gmina Sianów
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m³	8 000

Nazwa składowiska	EKO-MYŚL Sp. z o.o. w Dalsze
Adres składowiska	Dalsze 36, 74-300 Myślibórz województwo zachodniopomorskie, powiat myśliborski, gmina Myślibórz
Kod odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Wolna pojemność m²	2 500